

werktitel

“Een andere blik boven maaiveld”

Integraal Beheerplan Openbare Ruimte 2013-2017
Gemeente Bergen op Zoom

INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUKINDELING

1.	INLEIDING	pagina 4
2.	INTEGRALE BELEIDSVISIE	pagina 8
3.	RUIMTELIJKE CONTEXT	pagina 11
4.	BEELDKWALITEIT	pagina 13
5.	VAN BELEID TOT MONITORING	pagina 20
6.	FLANKERENDE ONDERWERPEN	pagina 26
7.	ONTWIKKELIGNEN EN INNOVATIES	pagina 27
8.	FINANCIEEL KADER	pagina 29
9.	COMMUNICATIE	pagina 32

BIJLAGEN

1.	Functionele gebieden
2.	Ambitieniveaus
3.	Beeldkwaliteitskaarten
4.	Wettelijke kaders
5.	Schouwresultaten mei 2011
6.	Schouwresultaten mei 2012
7.	Relatiematrix Functionele gebieden – ambitieniveaus
8.	Richtlijn adopteren rotondes en andere groenobjecten
9.	Financiële normeringen
10.	Verloop Egalisatiereserve Wegen
11.	Schouwgids gemeente Bergen op Zoom

Leeswijzer

Dit IBOR-plan is als volgt opgebouwd.

In hoofdstuk 1 “Inleiding” wordt in het kort het historisch perspectief weergegeven en zijn de doelstelling en uitgangspunten van dit IBOR-plan weergegeven.

Hoofdstuk 2 belicht de integraliteit van het werken in de openbare ruimte die in hoofdstuk 3 wordt vertaald in een ruimtelijke context waarop de openbare ruimte wordt gedefinieerd.

Hoofdstuk 4 gaat in op de nieuwe systematiek van beeldkwaliteit volgens de richtlijnen van het CROW. De wijze waarop de vertaling van beleid naar monitoring wordt vormgegeven komt aan de orde in hoofdstuk 5.

De voor dit plan belangrijkste flankerende onderwerpen en ontwikkelingen zijn weergegeven in Hoofdstuk 6 en 7.

Het financieel kader voor dit IBOR-plan is weergegeven in hoofdstuk 8.

Het plan sluit af met hoofdstuk 9 waarin in het kort de communicatie wordt weergegeven.

1. INLEIDING

Voor u ligt het plan voor het Integraal Beheer van de Openbare Ruimte (IBOR), het instrument om invulling te geven aan het thema “Duurzaam wijkbeheer” uit de Toekomstvisie 2025 voor zover het de fysieke openbare ruimte betreft. Hierin is onder andere tot doel gesteld: *“instellen van wijkmonitoring om de vitaliteit van de wijken te volgen en gericht te kunnen bijsturen”*.

Om ten aanzien van de fysieke openbare ruimte aan deze doelstelling invulling te geven wordt in dit IBOR-plan het beheerbeleid vastgelegd. Tevens dient dit IBOR-plan als middel om gerichte keuzes te maken in de kwaliteit van het beheer en onderhoud van de openbare teneinde de ombuigingen te realiseren.

1.1. Historisch perspectief

- 2003 Gestart met een nieuwe generatie beheerplannen (per discipline) waarbij de kwaliteit van het onderhoud middels beelden is weergegeven, voorheen waren de beheerplannen beschrijvend opgesteld. Daarnaast zijn middels deze beelden generieke onderhoudskwaliteiten per discipline vastgesteld. De budgetten die voor de diverse producten in de begroting (2002) opgenomen waren, correspondeerden met de toenmalige arealen en het onderhoudsniveau ambitieniveau ‘R’.
- 2008 Doorontwikkeling van de 1^e generatie beeldbeheerplannen uit 2003. Hierin is de 1^e generatie beeldbeheerplannen geëvalueerd en zijn de arealen geactualiseerd. Echter de begroting bleek niet geheel toereikend meer. Helaas zijn areaaluitbreidingen in financiële zin niet gehonoreerd. De belangrijkste producten (wegen, openbaar groen en riolering) zijn al gebundeld in een pakket, als voorloper op een Integraal Beheerplan.
- 2012 De ontwikkeling/vaststelling van IBOR (Integraal Beheer Openbare Ruimte). Met voorliggend plan worden handvatten geboden om aan de ombuigingen te voldoen. Naar gelang de keuze van de Raad wordt het kwaliteitsniveau integraal vastgelegd voor de gehele zichtbare openbare ruimte, dus niet meer per discipline. Met de vaststelling van het kwaliteitsniveau voor de komende vijf jaar 2013-2017 komen de vigerende beheerplannen ‘Wegen’ en ‘Openbaar Groen’ te vervallen. Per discipline worden uitvoeringsplannen gegenereerd als uitwerking van het overkoepelende beheerplan. De integrale beheer visie is het middel om te voldoen aan de Toekomstvisie inzake duurzaam wijkbeheer om zo “het ontstaan van de ISV wijken in de toekomst te voorkomen”.

Voorheen was de onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte per discipline generiek voor de gehele gemeente vastgesteld. Hierbij was het kwaliteitsniveau generiek gesteld op ambitieniveau 'R' (voor de Binnenstad op 'R+') aansluitend bij de toenmalige CROW-systematiek.

In dit IBOR beleidsplan wordt een verdiepingsslag van de kwaliteitsniveaus gemaakt op basis van de nieuwe CROW-systematiek waarmee aansluiting wordt gevonden bij de Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte (KOR) die op landelijk niveau is vastgesteld door het CROW.

Dit nieuwe IBOR-plan biedt daarmee de mogelijkheid om differentiatie aan te brengen in de kwaliteit van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte, per thema (wegen, groen etc..) en per functioneel gebied (bijvoorbeeld woongebied of industriegebied).

1.2. Doelstelling

Dit IBOR-plan biedt de gemeente een systematiek om haar visie op de kwaliteit van de openbare ruimte voor de komende jaren op een weloverwogen wijze vorm te geven en vast te stellen.

Het IBOR-plan is voor de gemeenteraad een instrument om een besluit te nemen ten aanzien van de gewenste beeldkwaliteitsniveaus voor de diverse thema's – met als hoofdthema's wegen, openbaar groen en reiniging – om vervolgens het beheer en onderhoud op het gekozen niveau te kunnen realiseren. De keuze voor de beeldkwaliteitsniveaus heeft tevens effect op benodigde financiële middelen.

De centrale doelstelling van dit IBOR-plan kan daarmee als volgt worden omschreven:

“het maken van heldere afspraken over de kwaliteit van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en de daarmee samenhangende onderhoudsinspanningen.”

Hierbij staat de leefbaarheid centraal als belangrijke parameter van de kwaliteit van de leefomgeving.

1.3. Uitgangspunten

Met het expireren van de vigerende beheerplannen voor 'Wegen' en 'Openbaar Groen' was de noodzaak aanwezig om te komen tot nieuwe beheerplannen. Dit IBOR-plan is ten opzichte van de bestaande (separate) plannen gebaseerd op integraliteit van thema's en differentiatie in kwaliteit. De nieuwe systematiek van het CROW biedt ons die mogelijkheid. Daarnaast zijn de ombuigingen die het gevolg zijn van de financiële crisis een belangrijke gelegenheid c.q. kans om invulling te geven aan nieuwe kwaliteitsafspraken die passen bij een krimpend budget.

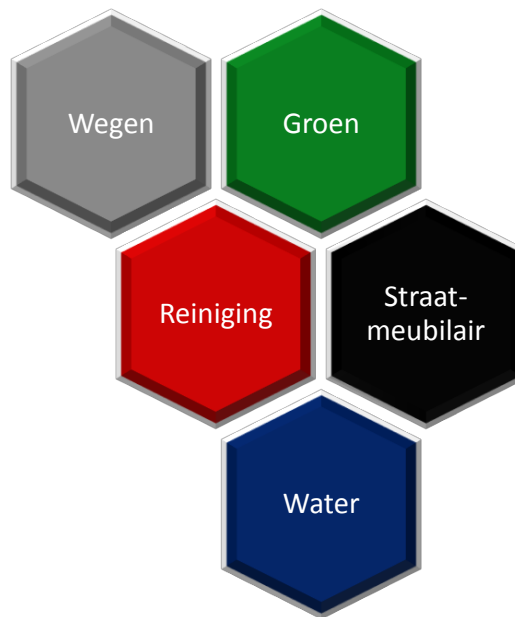
Dit in ogenschouw nemend is voorliggend IBOR-plan gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

1. Areaalgegevens van de benoemde thema's per 2011.
2. Beheerbegroting voor de benoemde thema's voor beheer en onderhoud 2011. De begroting 2012 is ten opzichte van de begroting 2011 afgenomen met een totaal van € 1,6 miljoen vanwege de ombuigingen. Deze zijn verwerkt in voorliggend plan.
3. Kwaliteitsniveau uit de vigerende beheerplannen met als ambitieniveau referentieniveau 'R'. In voorliggend plan zijn de ambitieniveaus gedifferentieerd naar functionele gebieden (hoofdstuk 3) én neerwaarts zijn bijgesteld als gevolg van de ombuigingen. De nieuwe ambitieniveaus (hoofdstuk 4) zijn uitgangspunt voor voorliggend het IBOR-plan.
4. De integrale (basis)kwaliteit van de functionele gebieden is vastgesteld op R-.
5. Voor de gebieden Industrierrein/Bedrijventerrein, Parken/Recreatiegebieden en Bossen/Buitengebied is de kwaliteit voor alle thema's R--.
Voor de gebieden Invalswegen en Woongebieden wordt de kwaliteit voor het thema 'Reiniging' op R- gesteld.
6. Alternatieve inspanningen worden ingezet om middels onder andere burgerparticipatie en andere vormen van interactieve samenwerking met doelgroepen en strategische allianties teneinde een 'plus' te genereren.
7. Eenheidsprijzen voor beheer en onderhoud op basis van landelijke kengetallen prijsniveau 2011.
8. Indeling naar functionele gebieden zoals weergegeven in hoofdstuk 3.

Bovengenoemde uitgangspunten zijn op 31 oktober 2011 aan de raad gepresenteerd ter voorbereiding op de begrotingsbehandeling 2012. Deze punten zijn vervolgens na besluitvorming leidend geworden voor de Begroting 2012.

1.4. Afbakening van de scope

Onder de openbare ruimte worden 6 thema's verstaan in de "zichtbare" openbare ruimte. Concreet gaat het dan om de kwaliteit van: wegen (verhardingen), openbaar groen, straatmeubilair, straatreiniging en water. Met de vaststelling van dit IBOR-plan komen dan ook het *Wegbeheerplan 2008-2012* en het *Groenbeheerplan 2008-2012* te vervallen. In een later stadium worden vervolgens ook de thema's Openbare Verlichting, Civieltechnische Kunstwerken (bruggen, viaducten en tunnels) en Speelvoorzieningen in dit IBOR-plan geïntegreerd. Met name op (beleids)technisch gebied vragen deze onderdelen om een andere benadering. De expiratie datum van de vigerende plannen voor Openbare Verlichting en Speelvoorzieningen liggen op 2015. Hiermee wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld om op hoofdlijnen te kunnen sturen. Voor de thema's in dit IBOR-plan (wegen, groen, reiniging, straatmeubilair en water) wordt een beleidsvisie geschetst met de bijbehorende ambities voor de beeldkwaliteit. De beeldkwaliteit wordt vervolgens vertaald in een beheersvisie die de basis vormt voor de uitvoering van het jaarlijks en meerjarig onderhoud en het ontwerpen van projecten. De beheersvisie wordt vertaald in uitvoeringsplannen die worden ingezet als interne documenten c.q. opdrachten.

1.5. Implementatie

Het is evident dat de omschakeling van het bestaande beleid naar voorliggend IBOR-beleid en de praktische uitvoering daarvan vraagt om een cultuuromslag van de interne organisatie. Maar niet alleen van de interne organisatie, ook van de omgeving vraagt deze beleidswijziging een andere benadering. Deze verandering zal niet direct bij de vaststelling van het plan voor 100 % verankerd zijn. Voor een deel van IBOR zal intern aanvullend opleiding en training noodzakelijk zijn om het gehele proces op juiste manier in de praktijk te brengen.

2. INTEGRALE BELEIDSVISIE

2.1. Algemeen

Dit beheerplan is een uitwerking van beleid en/of landelijke wetgeving. Uitgangspunt is dat de openbare ruimte dienstbaar is aan de samenleving en daarmee *“is de openbare ruimte van iedereen”*. Om een indruk te geven hoe de dynamiek van de openbare ruimte zich beweegt is hieronder weergegeven welke thema’s sterk gerelateerd zijn aan de het gebruik c.q. inrichting van de openbare ruimte.

Dit plan geeft dus niet in detail weer op welke wijze het beheer en onderhoud van de openbare ruimte wordt uitgevoerd. Het geeft de ambities aan voor de integrale beeldkwaliteit van de openbare ruimte op basis van de schaalniveaus zoals die landelijk door het CROW zijn vastgesteld.

Voor alle andere (ontwikkel-) plannen en projecten geldt dat de uitwerking hiervan tenminste aan moet sluiten bij de in dit beheerplan geformuleerde ambities. De inrichtings- en ontwerpkeuze – rekening houdend met een breed scala aan functionaliteiten - is namelijk medebepalend voor de (beeld)kwaliteit van de openbare ruimte. Dit betekent eveneens dat nieuw areaal wordt doorgerekend op basis van de kengetallen die behoren bij de gekozen ambities. Deze doorrekening bepaalt vervolgens wat de financiële consequenties zijn voor de beheerbegroting van de areaaluitbreidingen.

2.1. Gradaties in onderhoud

Binnen het beheer en onderhoud onderscheiden we vier gradaties. Deze gradaties vormden ook de basis voor de eerdere beleidsuitgangspunten in de beheerplannen. De vier gradaties zijn:

- Klein onderhoud
- Groot onderhoud
- Rehabilitaties
- Reconstructies

2.1.1. *Klein onderhoud*

Het *klein onderhoud* bestaat uit onderhoudsmaatregelen die lokaal, over een beperkt gedeelte van de openbare ruimte worden uitgevoerd. De maatregelen zijn deels preventief en deels correctief om de openbare ruimte in goede staat te houden. Klein onderhoud vindt plaats op basis van informatie meldingen via de servicelijn of op basis van kleine onderhoudsinspecties. Het kenmerk van klein onderhoud is derhalve het uitvoeren van kleinschalige ingrepen c.q. reparaties.

2.1.2. *Groot onderhoud*

Het *groot onderhoud* bestaat uit onderhoudsmaatregelen die een groter gedeelte van de openbare ruimte beslaan en planmatig worden uitgevoerd, met het doel de openbare ruimte weer aan de richtlijnen te laten voldoen. Het groot onderhoud wordt veelal gestuurd vanuit de beheersystemen. Op basis van inspecties wordt de werkelijke kwaliteit vastgelegd. Voor alle thema's zoals beschreven in dit plan geschiedt dat veelal op basis van de in dit plan vastgelegde systematiek aan de hand van beeldkwaliteit. Voor wat betreft het thema *Wegen* geldt naast de in dit plan vastgelegde systematiek de systematiek van rationeel wegbeheer. Deze systematiek geldt als verdiepingsslag op de beeldkwaliteit. Hierbij wordt op basis van jaarlijks visuele inspecties het gehele areaal aan verhardingen geïnspecteerd. Daar waar de kwaliteit niet aan de genormeerde kwaliteit voldoet zullen onderhoudsmaatregelen moeten worden uitgevoerd om de verharding weer aan de gewenste kwaliteit te laten voldoen.

Het plegen van groot onderhoud vraagt grotere en meer structurele maatregelen aan het bestaande areaal.

2.1.3. *Rehabilitaties*

Elementen in de openbare ruimte die aan het eind van hun technische levensduur zijn en waarvan de kwaliteit niet meer middels groot onderhoud op het niveau van de gewenste kwaliteit kan worden gebracht, dienen te worden vervangen. Het één op één vervangen van 'nieuw voor oud' duiden we aan met *rehabilitaties*.

Voor de volledigheid vermelden we hier reeds dat voor de in dit IBOR opgenomen thema's alleen het product *Wegen* voorziet in rehabilitatiegelden. De overige producten voorzien alleen in financiële middelen voor klein onderhoud en groot onderhoud.

2.1.4. **Reconstructies**

De vierde in de reeks van gradaties in het onderhoud is de *reconstructie*. De reconstructie gaat verder dan de rehabilitatie. Bij een reconstructie wordt namelijk het bestaande areaal niet één op één vervangen maar wordt het werkgebied waarop de reconstructie van toepassing is opnieuw ingericht. Een reconstructie gaat bij voorkeur gepaard met een integrale multidisciplinaire aanpak van de openbare ruimte zodat werk met werk kan worden gemaakt. Bij reconstructies is sprake van aanvullende financiering die middels een apart krediet, ISV-budgetten en/of subsidie(s) van derden moet worden gedekt.

2.2. **Integrale aanpak**

De openbare ruimte bestaat uit een keur van onderdelen (thema's) waarbij de grootste kapitaalinvesteringen bestaan uit wegen en riolen. Ook thema's als straatmeubilair, openbare verlichting en openbaar groen maken een prominent deel uit van de openbare ruimte. Los van deze tastbare zaken spelen ook andere zaken een belangrijke rol bij het functioneren en beleving van de openbare ruimte. Als voorbeelden kunnen worden genoemd.: verkeersveiligheid, doorstroming, sociale veiligheid en economische belangen. Met name de belevingswaarde heeft niet zo zeer een koppeling met het fysieke thema sec maar meer met de gekozen inrichting.

Teneinde zo veel mogelijk synergie te halen uit werkzaamheden wordt gestreefd naar werk met werk maken op basis van integrale multidisciplinaire aanpak. Als het gaat om reconstructies zullen de kapitaalinvesteringen op het gebied van riolering veelal leidend zijn vanwege de grootte van de investeringen en de impact van de werkzaamheden op de omgeving. Naast kapitaalinvesteringen op het gebied van riolering zijn ISV-projecten eveneens leidend als het gaat om werk met werk maken op basis van integrale multidisciplinaire projecten. ISV-projecten gaan echter (nagenoeg) altijd samen met (grootschalige) rioolvervanging.

3. RUIMTELIJKE CONTEXT

3.1. Functionele gebieden

Het gemeentelijk grondgebied wordt ingedeeld in functionele gebieden. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt in functies als woongebieden, invalswegen, bijzondere gebieden en het stadscentrum. Deze indeling maakt het mogelijk om op basis van de landelijke normering - op basis van benchmarking – gemeenten onderling met elkaar te vergelijken. De IBOR-systematiek biedt de mogelijkheid om te kunnen differentiëren in kwaliteitsniveaus van de openbare ruimte. Hiermee kan het beheer en onderhoud van de openbare ruimte worden afgestemd op de functie van de gebieden. Aan functionele gebieden met een hoge gebruikswaarde en representativiteit kan een hogere kwaliteitsambitie worden toegekend dan aan gebieden met een lagere gebruikswaarde.

Om tot een indeling te komen zijn onderstaande criteria gehanteerd:

- Functionaliteit van het gebied
- (Inrichtings)Kwaliteit van het gebied
- Geografie
- Doelgroep
- Zichtbaar anders

Op basis van bovenstaande criteria is de onderstaande indeling van de functionele gebieden tot stand gekomen:

- **Stadscentrum Bergen op Zoom:** Hieronder valt de historische binnenstad binnen de singelring. Een groot gedeelte van dit gebied is ook wel bekend als het HORB-gebied (Herinrichting Openbare Ruimte Binnenstad). De gebruiksintensiteit van dit gebied is hoog.
- **Bijzondere gebieden en Station:** De overige (winkel)centra vallen binnen deze categorie inclusief de stationsomgeving. De gebruiksintensiteit van deze gebieden is hoog.
- **Invalswegen:** De invalswegen hebben een verkeersfunctie volgens het Verkeers Structuur Plan (VSP) en een ontsluitingsfunctie op gemeentelijk en wijkoverstijgend niveau. Het netwerk van invalswegen koppelt wijken en kernen aan elkaar. De invalswegen zijn: de Burgemeester Wittelaan, Ravelstraat, Wouwsestraatweg, Gagelboslaan, Rooseveltlaan, Guido Gezellelaan, Antwerpsestraatweg, Gertrudisboulevard, Van Konijnenburgweg en Burgemeester Stulemeijerlaan. Dit netwerk is van belang als het gaat om de verkeersoriëntatie binnen de gemeente. De invalswegen worden intensief gebruikt. De gebruiksintensiteit hiervan is derhalve hoog.
- **Woongebied:** Alle woongebieden binnen de bebouwde kom zijn onder één noemer gebracht. De gebruiksintensiteit van de thema's is gemiddeld.
- **Parken / Recreatiegebied:** Onder deze categorie vallen de parken, grote groenobjecten en de recreatiegebieden. De gebruiksintensiteit is gemiddeld tot laag.
- **Industrie / bedrijventerreinen:** De functie werken staat hier centraal. De bedrijventerreinen bestaan uit industrie, handelsbedrijven en kantoren. De gebruiksintensiteit is gemiddeld tot laag.

- **Buitengebied / Bossen:** Het landelijk gebied buiten de bebouwde kom wordt aangeduid met deze categorie. Het kenmerkend karakter van dit gebied is het overwegend agrarisch of natuurlijk karakter.

In Bijlage 1 is de functionele indeling in kaartvorm weergegeven.

De indeling in functionele gebieden bevat de gebieden die in beheer zijn bij de gemeente. Niet gemeentelijke functionele gebieden zoals snelwegen, provinciale wegen, spoorlijnen, de waterweg van en naar de Theodorushaven, waterpartijen in beheer en onderhoud bij het Waterschap en bospercelen niet zijnde gemeentelijk eigendom vallen buiten het kader van het IBOR-plan. Sportcomplexen worden niet gerekend tot de openbare ruimte en vallen daarmee tevens buiten de context van dit plan.

3.2. Thema's

De zichtbare openbare ruimte is gebaseerd op een aantal thema's die deze zichtbaarheid bepalen én die in kwaliteitsniveaus zijn uit te drukken. In onderstaand overzicht is aangegeven welke thema's wel en niet in de IBOR-systematiek zijn opgenomen.

Thema	<u>WEL</u> opgenomen in IBOR	<u>NIET</u> opgenomen in IBOR
Groen	Openbaar groen	
	Bossen	
Verharding	Verharding	
Meubilair	Openbare Verlichting	
	Verkeersregelininstallaties	
	Verkeersmeubilair	
	Speeltoestellen	
	Civiltechnische Kunstwerken (bruggen, viaducten, tunnels)	Kunstwerken (Cultuur)
Reiniging	Straatreiniging (incl. afvalbakken)	Afvalinzameling (huis aan huis)
	Zwerfvuil	
Riolering		Rioolstelsel (VGRP)
Water	Beschoeiing, sloten parkvijvers	

4. BEELDKWALITEIT

4.1. Algemeen

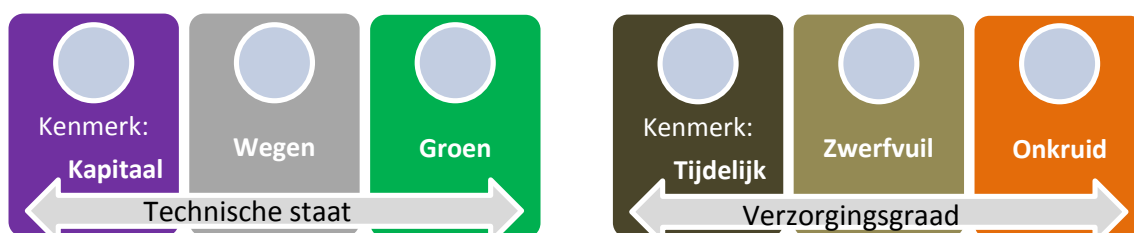
De systematiek van beeldkwaliteit is gebaseerd op de CROW-publicatie 288 en geeft landelijke standaardnormen voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

Het CROW is het nationale kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte. Deze organisatie ontwikkelt, verspreidt en beheert praktische toepasbare kennis voor beleidsvorming, planning, ontwerp, aanleg, beheer en onderhoud. Zowel overheden als het bedrijfsleven nemen deel aan én maken gebruik van dit kennisplatform. In dit IBOR plan is aansluiting gezocht bij de in 2010 geactualiseerde versie van de Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte van de CROW (publicatie 288). Een groot voordeel hiervan is dat deze landelijk wordt gebruikt en hierdoor herkenbaar is bij kostenvergelijkingen (benchmark) en in de aanbesteding.

Binnen de bestaande beheerplannen waren de niveaus R+, R en R- gemeengoed als het ging om het benoemen van de kwaliteit van de openbare ruimte. De nieuwe systematiek werkt met een gradatie van A+ tot en met D. Omdat de openbare ruimte nooit één kwaliteit kent, hebben wij op basis van de nieuwe systematiek de niveaus R+, R en R- herijkt en is het niveau R- geïntroduceerd.

De normen uit de CROW-publicatie 288 bestaan uit beelden en meetbare criteria met duidelijke omschrijvingen en illustratieve beelden. Hiermee wordt beeldkwaliteit op een begrijpelijke manier gedefinieerd. De beeldkwaliteit kent twee kenmerken:

- Technische staat: geeft een beoordeling van de technische staat van onderhoud in relatie tot de duurzame instandhouding van de voorziening.
- Verzorgingsgraad: geeft een beoordeling van de mate van niet technische parameters zoals zwerfvuil, onkruid etc.

Dit IBOR-plan beoogt een nieuwe impuls te geven aan het denken over de kwaliteit van de openbare ruimte. Hierbij is het van belang dat enerzijds de kwaliteit, in de vorm waarin zij wordt beleefd, wordt geobjectiveerd. Anderzijds kunnen de werkprocessen output-gericht worden gestuurd. In het verleden werden gazons bijvoorbeeld 24 keer per jaar gemaaid. Binnen de nieuwe systematiek wordt het gras pas gemaaid wanneer het hoger is dan de hoogte die past bij de gekozen beeldkwaliteit van het ambitieniveau.

4.2. Beeldkwaliteitsniveaus

Binnen de systematiek van Integraal Beheer van de Openbare Ruimte (IBOR) worden verschillende ambities in kwaliteit benoemd. De systematiek kent 5 kwaliteitsniveaus van zeer hoog tot zeer laag. Deze differentiatie is praktisch hanteerbaar en geeft voldoende meetbaar onderscheid en maakt het mogelijk om per functioneel gebied keuzes te maken die mede gerelateerd zijn aan de gebruiksintensiteit van het gebied.

De integrale benadering binnen functionele gebieden verbindt de kwaliteitsniveaus en de thema's aan elkaar. Het streven is er op gericht voor alle thema's binnen een functioneel gebied een zelfde kwaliteitsniveau te hanteren. Het is immers onlogisch om wegen op het hoogste niveau en groen op het laagste niveau te onderhouden. Dit geeft geen integrale beeldkwaliteit. De kwaliteitsbeelden zijn gekoppeld aan beheerniveaus. De differentiatie binnen de kwaliteitsbeelden heeft een relatie met de beheerinspanningen per thema.

Schoon, heel en veilig zijn termen die in relatie tot de kwaliteit van de openbare ruimte veelal bekend zijn. Deze termen zijn in Bergen op Zoom net zo ingeburgerd als het onderhoudsniveau 'R'. Deze termen vormen als het ware het DNA - profiel van de openbare ruimte. Om deze termen objectief te kunnen vaststellen en te kunnen monitoren is aansluiting gezocht bij de landelijke normen van het CROW.¹

In de Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte (KOR) wordt gebruik gemaakt van zogenaamde schaalbalken waarop zowel in beeld als beschrijvend de kwaliteit van een bepaald onderdeel in de openbare ruimte in kwaliteitsniveaus wordt beschreven. Binnen de KOR worden de volgende beeldkwaliteitsniveaus gedefinieerd:

<i>Kwaliteitsniveau</i>	<i>Codering</i>	<i>Omschrijving</i>
Zeer Hoog	A+	Zeer goed, nagenoeg ongeschonden. Perfect onderhouden, als nieuw, niets op aan te merken, zeer schoon en netjes.
Hoog	A	Goed, mooi en comfortabel. Goed onderhouden, incidenteel wat minder, vrijwel geheel schoon en netjes.
Basis	B Basis	Voldoende en functioneel. Standaard, degelijk, voldoende onderhouden, wel wat op aan te merken, redelijk netjes.
Laag	C	Matig, onrustig beeld, disconform of enige vorm van hinder. Enige achterstanden in het onderhoud zichtbaar, onvoldoende, niet netjes en vuil.
Zeer Laag	D	Te slecht, kapitaalvernietiging, functieverlies, juridische aansprakelijkheidsrisico's of sociale onveiligheid. Schade en grote achterstanden bij onderhoud, zeer onvoldoende, onaanvaardbaar en zeer vuil.

¹ Nadat aanvankelijk door vele gemeenten eigen beeldkwaliteitboeken zijn opgesteld is in 2007 op landelijk niveau door de CROW een beeldkwaliteitscatalogus opgesteld. Op basis van de opgedane ervaringen is in 2010 door de CROW een geactualiseerde versie van de Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte (KOR) uitgebracht (Publicatie 288).

De kwaliteit van een thema uit de openbare ruimte wordt mede bepaald door de gebruiksintensiteit. Bij een hogere gebruiksintensiteit is over het algemeen meer onderhoudsinspanning nodig om dezelfde kwaliteit te behouden. Het niveau 'D' moet in het kader van de systematiek niet worden gezien als een te behalen kwaliteitsniveau. Immers, niveau 'D' is een niveau dat leidt tot kapitaalvernietiging, functieverlies en aansprakelijkheidsrisico's. Het geeft echter meer een indicatie met welk niveau 'C' wordt overschreden c.q. mag worden overschreden in het kader van de kwaliteitsafspraken.

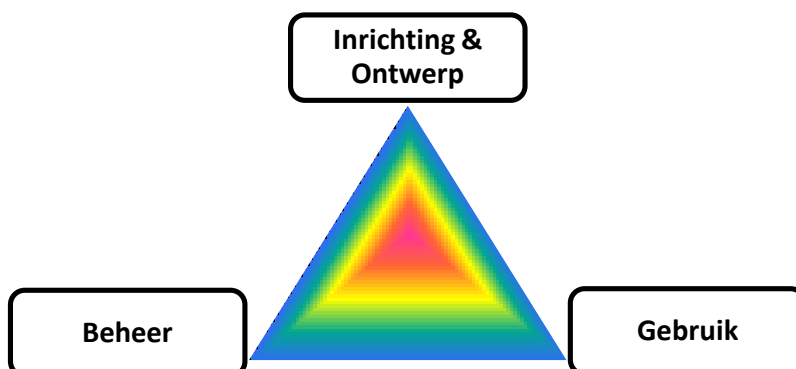
Om een indicatie te geven over de opvolging in kwaliteitsniveaus is een nieuw aangelegde weg een mooi uitgangspunt. Een nieuw aangelegde weg heeft als uitgangskwaliteit A+. Door het gebruik na nieuwe aanleg zal de kwaliteit mede afhankelijk van de gebruiksintensiteit gaan afnemen naar niveau A. Op enig moment komen de eerste onderhoudsbeurten in beeld, de waarschuwingsgrens wordt bereikt, niveau B. Het bereiken van de waarschuwingsgrens betekent dat klein onderhoud nodig is, of binnen 5 jaar groot onderhoud. Wordt dit niet gedaan dan wordt op enig moment niveau C bereikt. Dit betekent dat de richtlijn voor de technische staat wordt overschreden en dat binnen 2 jaar groot onderhoud nodig. Voor kwaliteitsniveau 'D' geldt dat de richtlijn met meer dan één klasse is overschreden (B en C zijn reeds gepasseerd), er is direct groot onderhoud nodig. Dit kan voorkomen bij wegen die geprogrammeerd staan voor complete vervanging.

Op hoofdlijnen mag het volgende worden gesteld:

- Het hoogste kwaliteitsniveau A+ bestaat nagenoeg uitsluitend bij aanleg. Het is vrijwel onmogelijk dit niveau structureel te handhaven. Het structureel handhaven van kwaliteitsniveau A (of hoger) brengt hoge onderhoudsverplichtingen (en dito kosten) met zich mee.
- Een kwaliteitsniveau van 'B' of hoger garandeert een langdurige duurzame instandhouding.
- Bij een keuze voor een niveau lager dan kwaliteitsniveau 'C' bestaat het risico van kapitaalvernietiging en functieverlies. Uit sociaal-maatschappelijk en functioneel oogpunt wordt een niveau lager dan 'C' als niet-acceptabel gekwalificeerd waarbij de risicoaansprakelijk van de gemeente in het geding komt en er een reële kans is op schadeclaims.

4.3. Beeldkwaliteit in de openbare ruimte vanuit verschillende invalshoeken

De visie op de openbare ruimte kan vanuit drie invalshoeken worden bekeken, te weten: Inrichting & Ontwerp, Gebruik en Beheer. Er is hierbij geen sprake van een volgorde van belangrijkheid. De essentie is gelegen in de onderlinge afhankelijkheid.

- *Inrichting & Ontwerp versus Gebruik*: De openbare ruimte dient functioneel en bruikbaar te zijn.
- *Inrichting & Ontwerp versus Beheer*: De beheerbaarheid van de openbare ruimte begint bij beheerbewust ontwerpen. Vervolgens dient op basis van een beheerparagraaf inzicht te worden gegeven in de toekomstige beheer- en onderhoudskosten.
- *Gebruik versus Beheer*: Voor het beheer en onderhoud is het van belang dat duidelijke afspraken worden gemaakt over de kwaliteit en kosten. Deze worden vastgelegd in het IBOR-plan. Voor de gebruiker is het van belang dat de openbare ruimte beschikbaar is en dat de bruikbaarheid conform het beleid is gegarandeerd. Dit creëert een voortdurende betrokkenheid van de gebruiker bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

Natuurlijk wordt de kwaliteit van de openbare ruimte niet alleen vanuit deze invalshoeken bepaald. Aspecten zoals functionaliteit, herkenbaarheid, representativiteit en esthetica hebben meer betrekking op inrichting en ontwerp en vallen daarmee buiten de scope van dit plan. Dit IBOR-plan richt zich vooral op de invalshoek Beheer, gebaseerd op beeldkwaliteit.

4.4. Beeldkwaliteit vertaald in ambitieniveaus

Aan de (beeld)kwaliteitsniveaus zijn omschrijvingen en criteria met meetbare en toetsbare normen gekoppeld. De kwaliteitsniveaus kunnen hiermee SMART worden gemaakt zodat de beleidsmatige keuzes voor de diverse kwaliteitsniveaus vertaald kunnen worden in uitvoeringsprogramma's (bestekken) voor de realisatie. Het is echter niet zo dat binnen de openbare ruimte sprake is van één kwaliteitsniveau binnen de schaal van A+ tot D. Er is derhalve geen sprake van een continu (kwaliteits)beeld. De feitelijke situatie zal dus een spreiding te zien geven binnen de kwaliteitsbeelden van A+ tot en met D. Bij nieuwe aanleg zal in eerste instantie (bij oplevering) wel sprake zijn van een 'continu' beeld, hetgeen echter na het in gebruik nemen van de openbare ruimte zal gaan fluctueren.

In de vorige generatie beheerplannen was sprake van een generieke kwaliteit met ambitieniveau 'R'. Alle thema's moesten daarmee in principe voldoen aan eenzelfde kwaliteitsniveau. Hierbinnen was in principe geen differentiatie aangebracht. Omdat de duiding van R, R+ en R- inmiddels gemeengoed is geworden zijn binnen de nieuwe systematiek van het CROW ambitieniveaus ontwikkeld. Deze ambitieniveaus zijn gebaseerd op de spreiding in de kwaliteitsniveaus die nu eenmaal waarneembaar is in de openbare ruimte. Het ambitieniveau geeft dus aan welk percentage van de kwaliteitsniveaus moet worden gehaald om aan de ambitie te voldoen. Binnen de nieuwe systematiek is een vertaling gemaakt naar de bekende niveaus R+, R, R- en R- - . (R- - was tot het moment van ombuigingen voor de gemeente Bergen op Zoom geen gedefinieerd ambitieniveau.)

Afhankelijk van de hoogte van het gekozen niveau wordt eerder ingegrepen wanneer een bepaalde beeldkwaliteit (onderhoudstoestand) wordt bereikt teneinde een evenwichtig kwaliteitsbeeld te kunnen behouden.

In Bijlage 2 worden de vier niveaus visueel en procentueel weergegeven, inclusief het ingrijpmoment.

4.5. Beeldkwaliteitskaarten

Teneinde alle facetten van de systematiek van beeldkwaliteit en ambitieniveaus inzichtelijk te maken zijn de zogenoemde beeldkwaliteitskaarten ontwikkeld. Deze kaarten zijn generiek van toepassing op de gehele stad, daar waar sprake is van een gelijk ambitieniveau. De kaarten zijn opgebouwd met foto's waarop kenmerkende beelden zijn opgenomen met een korte toelichting. Tevens zijn de verhoudingen van de verschillende beeldkwaliteitsniveaus (A+ tot en met D) in percentages weergegeven. Dit geeft tevens aan hoe de onderhoudscyclus verloopt en wanneer het ingrijpmoment is. Op de beeldkwaliteitskaart is ook een risicoparagraaf opgenomen, want naarmate het onderhoudsniveau afneemt, zal het risico toenemen en daarmee ook de risicoaansprakelijkheid voor de gemeente.

Op de ambitiekaart zijn per kwaliteitsniveau een aantal zaken in woord en beeld beschreven het betreft hier:

- Kernwoorden
- Toelichting
- Risico's
- Visualisatie onderhoudskwaliteit
- Verklaring onderhoudsniveau
- Procentuele verdeling over de diverse kwaliteitsbeelden (CROW), met ingrijpmoment
- Beheeruitgangspunten in relatie tot schoon, heel en veilig

In Bijlage 3 zijn de beeldkwaliteitskaarten opgenomen.

4.6. Beeldkwaliteit en ontwerp in de beheerparagraaf

De beeldkwaliteit is niet alleen van belang voor het beheren en onderhouden van de bestaande openbare ruimte. Met name bij nieuwe aanleg en projecten is het van groot belang dat reeds in de ontwerpfase rekening wordt gehouden met de inrichting van de openbare ruimte. Dat betekent dat in de ontwerpfase rekening wordt gehouden met de volgende parameters:

- Hoeveel kost het toekomstig onderhoud om het ontwerp op het gewenste kwaliteitsniveau in stand te houden?
- Zijn hiervoor voldoende (financiële) middelen beschikbaar?
- Is de gewenste kwaliteit te handhaven over de totale levenscyclus van het thema, c.q. de beheerperiode van het thema, gebaseerd op een gemiddelde levensduur?

Het voldoen aan deze parameters zorgt ervoor dat de kwaliteit en functionaliteit van de openbare ruimte binnen de levensduur van het thema in stand kunnen worden gehouden. Het biedt de randvoorwaarden voor een goed beheer van de openbare ruimte. Hiermee wordt voorkomen dat de normen gekoppeld aan de levensduurverwachting niet vroegtijdig worden overschreden c.q. verloren gaan, waardoor kapitaalsvernietiging optreedt.

Het is derhalve van essentieel belang voor het in stand houden van de openbare ruimte dat bij een ontwerp een beheerparagraaf wordt opgesteld zodat bewust keuzes kunnen worden gemaakt bij de inrichting van de openbare ruimte.

4.7. Wettelijke kaders en risico

Voor de staat en kwaliteit van de openbare ruimte is zowel op Europees als op landelijk niveau wet- en regelgeving vastgesteld. Deze wet- en regelgeving geeft geen concrete richtlijnen waaraan de kwaliteit en inrichting van de openbare ruimte moeten voldoen. De wet- en regelgeving geeft echter wel aan dat er kaders moeten worden vastgesteld waarbinnen de openbare ruimte moet worden beheerd en onderhouden. Dit geeft duidelijkheid aan de gebruikers omtrent het gebruik van de openbare ruimte en de eventueel daaraan verbonden risico's.

Hierbij dient rekening te worden gehouden met de aansprakelijkheid van de gemeente als eigenaar c.q. beheerder van de openbare ruimte.

Het kwaliteitsniveau 'C' duidt op een onderhoudsniveau dat achterstanden in het onderhoud zichtbaar worden en dat sprake is van een onvoldoende kwaliteit van de openbare ruimte. Het niveau 'D' kenmerkt zich als zeer onvoldoende met grote achterstanden bij het onderhoud, kapitaalverlies en functieverlies. Het niveau 'D' dient dus zo veel als mogelijk te worden voorkomen omdat hier enerzijds het risico van kapitaalvernietiging en anderzijds de risicoaansprakelijkheid voor de gemeente toe gaat nemen. Het ingrijpmoment ligt dus op het snijvlak van de niveaus 'C' en 'D'. Bij een keuze voor de beeldkwaliteit van R- of R- - zal altijd een deel 'D' voorkomen.

In Bijlage 4 wordt de meest relevante wet- en regelgeving weergegeven die van toepassing is op het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

4.8. Kwaliteitsbeoordeling

De kwaliteitsbeoordeling op basis van de Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte geeft een actueel beeld van de van de onderhoudskwaliteit in relatie tot de gekozen beleidsuitgangspunten (beeldkwaliteitsniveaus), de ingezette financiële middelen en de organisatie(wijze). De gemeten kwaliteit geeft een beeld van de kwaliteit op het moment van de schouw. Het is derhalve een momentopname die door het jaar heen een verschillend beeld laat zien. Indien sprake is van veel zwerfvuil kan op het moment van een schouw sprake zijn van een beoordeling 'D' op het thema *Reiniging*. Wordt echter de volgende dag geveegd, dan is sprake van een schone situatie die wordt beoordeeld op het niveau A of zelfs A+.

Voor groenobjecten bijvoorbeeld dient in dit kader rekening te worden gehouden met het cyclische karakter van onderhoudsactiviteiten. Snoeiwerkzaamheden worden met name in het voor- en najaar uitgevoerd, het kwaliteitsbeeld kan dus afhankelijk van het groeiseizoen (en de groeiomstandigheden) fluctueren.

Het gekozen kwaliteitsniveau voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte bepaalt dus enerzijds het beeld van de openbare ruimte en anderzijds het waarschuwingsmoment c.q. ingrijpmoment voor regulier onderhoud, groot onderhoud, rehabilitaties en reconstructies.

5. VAN BELEID TOT MONITORING

5.1. Algemeen

In 2010-2011 was nog sprake van een generiek kwaliteitsniveau dat overeenkwam met het ambitieniveau 'R'. Met ingang van 2012 is de onderhoudsintensiteit op de onderscheiden thema's afgeschaald teneinde invulling te geven aan de ombuigingen binnen de openbare ruimte. Het afschalen van het onderhoudsniveau geeft niet op alle onderdelen een directe teruggang te zien. Daar waar het gaat om de technische staat wordt deze gekenmerkt door een geleidelijke afname van de kwaliteit wanneer de onderhoudsintensiteit afneemt, mits sprake is van een kwaliteitsniveau dat boven de ingrijpmaatstaf ligt. Voor wat betreft de verzorgingsgraad is het afschalen van het onderhoudsniveau vrij snel zichtbaar in de openbare ruimte. Minder vegen leidt nagenoeg direct tot meer en langduriger zwerfvuil op straat.

5.2. Sturingsconcept IBOR

5.2.1. Algemeen

In hoofdstuk 4 is uitvoerig ingegaan op de totstandkoming van de ambitieniveaus voor de differentiatie in kwaliteitsniveaus. Hoe de Plan-Do-Check-Act-cyclus wordt vormgegeven is in onderstaande figuur weergegeven.

Het is van belang om het sturingsconcept voor IBOR op eenduidige wijze vorm te geven. Dit sturingsconcept start bij het vaststellen van de ambities die in Hoofdstuk 4 uitvoerig zijn belicht. De kwaliteitseisen die in Hoofdstuk 4 zijn vastgelegd worden vertaald in concrete prestatienormen. Deze prestatienormen gelden als uitgangspunt voor de te definiëren opdrachten c.q. werkbestedingen. Op basis van de prestatienormering kan objectief worden getoetst of de kwaliteit van de openbare ruimte aan de gestelde normen c.q. eisen voldoet. Met de toetsing wordt het technisch proces afgesloten van opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap.

De monitor bevat echter meer dan alleen de technische schouwresultaten, die overigens wel het belangrijkste uitgangspunt vormen. De monitor wordt ingericht op een aantal parameters die naast de technische inspecties een beeld moeten geven omtrent de toestand van de openbare ruimte en de mate waarin de ambities zijn gerealiseerd.

De monitorparameters zijn:

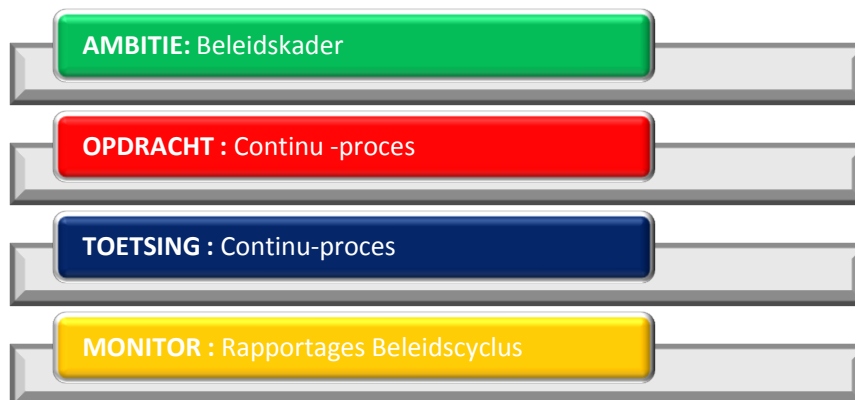
- Technische schouw: De openbare ruimte wordt op een aantal locaties (random) beschouwd aan de hand van de vastgestelde ambities voor het betreffende functionele gebied.
- Wettelijke inspecties: wegininspecties in het kader van wegbeheer op basis van de CROW-richtlijnen, VTA-controles voor bomen, kwartaalcontroles voor speelvoorziening.
- Financiën: Voor onze situatie is dat de beheerbegroting. Op basis van de beheerbegroting wordt binnen de gemeentelijke planning & control-cyclus gerapporteerd over de realisatie van de IBOR-doelen.
- Servicelijn: Een belangrijke indicatie wordt verkregen door de meldingen te analyseren die via de servicelijn binnenkomen. Tevens is in oktober 2012 de 'Buiten Beter-app' geïntroduceerd waarmee de snelheid en kwaliteit van meldingen inclusief terugkoppeling aan de burger wordt verbeterd.
- Burgerschouw: Naast de technische schouw kan met een bewonersvertegenwoordiging een bewonersschouw worden uitgevoerd. Uitgangspunt hierbij zijn de vastgestelde ambitieniveaus en de omschrijvingen die op de beeldkwaliteitskaarten zijn vastgelegd.
- Teneinde over bepaalde vraagstukken in de openbare ruimte een 'gemeentebrede' opinie te hebben wordt gebruik gemaakt van de gemeentepeiling en het burgerpanel.

Het uiteindelijke monitorresultaat kan aanleiding zijn om de ambities bij te stellen. Tevens kan het zijn dat op basis van benchmarks de ambities worden bijgesteld. Dit hoeven niet alleen landelijke benchmarks te zijn. Het zou zo kunnen zijn dat op basis van lokale wensen het ambitieniveau wordt bijgesteld. Het moment waarop dit jaarlijks zou moeten worden bijgesteld is bij het beleidskader. Hier worden immers de beleidskeuzes gemaakt met bijbehorende financiële consequenties.

5.2.2. *Sturingsmomenten*

De sturingsmomenten sluiten aan bij de beleidscyclus. Dit betekent dat planmatig het beleidskader en de begroting belangrijke sturingsmomenten zijn. Voor wat betreft de verantwoording zijn de concernberichten en de jaarrekening belangrijke rapportage momenten. Het formuleren en uitzetten van opdrachten en het toetsingsproces kunnen worden aangeduid als continu-proces.

5.3. *Opdrachtformulering*

Ten opzichte van het verleden wordt met de introductie van IBOR gestuurd op beeldkwaliteit. Dat betekent dat in principe afscheid wordt genomen van het werken op basis van frequentie (het aantal keren dat gemaaid of geveegd wordt).

De opdrachtverlening zal met de introductie van IBOR gebaseerd worden op beeldkwaliteit. Hierbij bepaalt de 'opdrachtnemer' dus het moment van ingrijpen, c.q. het plegen van onderhoud. Deze opdrachtnemer kan zowel extern (aannemer) als intern (eigen dienst, WVS of SAVER) zijn. Het invullen van het opdrachtgeverschap op deze wijze vraagt de nodige implementatietijd en zorgvuldigheid. Met name bij het extern uitzetten van opdrachten op basis van beeldkwaliteit dient aan uitgebreide administratieve procedures te worden voldaan zoals besteksvorming op basis van de RAW-systematiek. Voorkomen moet worden dat de voordelen van beeldkwaliteit-gestuurd werken teniet worden gedaan door de toename van de administratieve inspanningen en toezicht.

5.4. *Toetsing*

5.4.1. *Algemeen*

Zowel de opdrachtformulering als het toetsen van de uitvoering krijgen te maken met de grootste veranderingen. Waar voorheen met name achteraf werd getoetst of aan de opdracht is voldaan, wordt toetsen meer een continu-proces. Er wordt 'continu' (lees meer periodiek) getoetst wat de actuele beeldkwaliteit is en hoe deze zich verhoudt tot de vastgestelde beeldkwaliteit. Door deze schouw wordt de openbare ruimte meer gemonitord dan voorheen waarbij met name op basis van jaarlijkse inspecties de onderhoudsplanning werd gebaseerd.

De 'check' wordt binnen de IBOR-systematiek dus uitgevoerd middels een schouw. Een schouw is een meting van de kwaliteit op dat moment. Door het verrichten van meerdere schouwrondes verspreid over een jaar ontstaat een goed beeld van de gemiddelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte, een zogeheten 'monitoring'. Bij een schouw wordt de onderhoudskwaliteit uitgesplitst in twee aspecten te weten; de *technische staat* en de *verzorgingsgraad* (visueel beeld).

Ter illustratie:

- De **technische staat** van de verharding:
"De bestrating in de binnenstad vertoont geen gebreken"
- De **verzorgingsgraad (visueel beeld)** van de verharding:
"Er ligt veel of weinig afval op straat"

5.4.2. Schouwgids (statisch)

Om het schouwen objectief uit te (laten) voeren is als onderdeel van de Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte een schouwgids samengesteld. Om de gids goed bruikbaar te houden is per onderdeel van de openbare ruimte slechts een beperkt aantal schaalbalken opgenomen. Door gerichte keuzes te maken en gebruik te maken van gecompileerde schaalbalkensets is een handzame schouwgids samengesteld met 39 schaalbalkensets. Dit betekent echter niet dat het niet mogelijk is om incidenteel op meerdere onderdelen te meten, alleen is dit niet structureel opgenomen in deze gids. De complete schouwgids is als Bijlage 11 bij dit plan gevoegd.

VERHARDING - staat elementverharding

Toelichting: dwarsonvlakheid = spoorvorming, wegtype 6-7: weg in verrijdbaar gebied en (vrijliggende) fietspaden, wegtype 3-5: gemiddeld belaste weg (stadsontsluitingsweg), licht belaste weg (buurtontsluitingsweg) en weg in woongebied.

 A+ De verharding oogt strak en heeft geen schade.	 A De verharding oogt nagenoeg strak en heeft nauwelijks schade.	 B De verharding oogt redelijk strak en heeft enigszins schade.	 C De verharding oogt rommelig en heeft duidelijk schade.	 D De verharding oogt slecht en heeft grote schade.
belangrijkste normen: omvang oneffenheden: ≤ 0 st / 100 m² dwarsonvlakheid wegtype 6-7: 0% wegtype 3-5: 0% voegwijds: ≤ 5 mm	belangrijkste normen: omvang oneffenheden: ≤ 3 st / 100 m² dwarsonvlakheid wegtype 6-7: > 5% wegtype 3-5: > 5% voegwijds: ≤ 10 mm	belangrijkste normen: omvang oneffenheden: ≤ 15 st / 100 m² dwarsonvlakheid wegtype 6-7: ≤ 35% wegtype 3-5: > 5% voegwijds: ≤ 20 mm	belangrijkste normen: omvang oneffenheden: > 30 st / 100 m² dwarsonvlakheid wegtype 6-7: > 35% wegtype 3-5: ≤ 15% voegwijds: ≤ 30 mm	belangrijkste normen: omvang oneffenheden: > 30 st / 100 m² dwarsonvlakheid wegtype 6-7: > 50% wegtype 3-5: > 15% voegwijds: > 30 mm

Naam opdrachtgever
gecompileerde meetlatten
Cibor®gids 39
datum

Voorbeeld van een schaalbalk conform de gemeentelijke schouwgids.

5.4.3. **Schouw**

Op basis van een volledig willekeurige locatiekeuze wordt een representatief aantal metingen uitgevoerd aan de hand van de schouwgids. Voor de gemeente Bergen op Zoom zijn dat 150 locaties. Deze 150 locaties zijn gelijkmatig verspreid over de totale gemeente en verdeeld over de diverse functionele gebieden. Elk schouwpunt wordt ter plekke bekeken, waarbij alle elementen uit de schouwgids (voor zover aanwezig) binnen een straal van ca. 50 meter om het schouwpunt in de beoordeling zijn meegenomen.

In een smalle woonstraat waarin geen straal van 50 meter kan worden gemaakt, beslaat het de locatie wel alle beschikbare, zichtbare, openbare ruimte in die straal. Tijdens de beoordeling is geen onderscheid gemaakt tussen verschillend ingerichte gebieden, zoals een park of een woonwijk, het gaat ten slotte om een objectieve beoordeling.

Landelijk wordt gebruik gemaakt van 2 verschillende soorten schouw; burgerschouw en technische schouw:

- *Technische schouw*

Beheertechisch is van belang om te weten of de openbare ruimte voldoet aan de gekozen onderhoudskwaliteit. Deze kwaliteit is van belang om te weten of de werkzaamheden aan de openbare ruimte overeenkomen met het afgesproken onderhoudsniveau. Zo kan gestuurd worden op beeld. Door de schouwgegevens van de komende jaren naast elkaar te leggen kan de onderhoudskwaliteit gemonitord worden.

- *Burgerschouw*

Een burgerschouw houdt in dat burger(groepen) zoals bijvoorbeeld de wijktafel/dorpsraad worden betrokken bij een schouw die geïnitieerd wordt door de gemeente. Hierbij wordt met name de burgers gevraagd om, aan de hand van de schouwgids, zelf een beoordeling te maken van de openbare ruimte. Op deze wijze wordt de gebruiker direct betrokken bij het vaststellen van de kwaliteit hetgeen kan worden afgezet tegen de afgesproken kwaliteit. Voordat met een burgerschouw gestart kan worden, zullen deze burgers wel een duidelijke uitleg moeten krijgen wil dit op een gestructureerde manier plaatsvinden. De schouwgegevens moeten namelijk wel betrouwbaar zijn zodat de juiste conclusies getrokken kunnen worden.

Naast de schouwrondes vormt ook de input verkregen via de servicelijn een bron van informatie over de belevingswaarde van de openbare ruimte door de gebruikers. Door analyse van deze meldingen moet een duidelijk beeld worden verkregen of de meldingen en de geconstateerde beeldkwaliteit met elkaar in overeenstemming zijn.

5.4.4. **Schouwen in de toekomst - Kwaliteitsgericht werken**

Na invoering van IBOR zal twee maal per jaar een objectieve schouw uitgevoerd worden. Daarnaast zal binnen de organisatie ook frequent geschouwd gaan worden. De betreffende medewerkers worden opgeleid om “beeldgestuurd te beheren”. Door middel van schouwrondes en het beeldgestuurd werken wordt de kwaliteit van de openbare ruimte volcontinu gemonitord. Daardoor kan direct in de uitvoering van de onderhoudsmaatregelen gestuurd worden.

Op deze manier wordt de beeldkwaliteit van de openbare ruimte evenwichtig. Daarnaast hebben de schouwrondes als doel om verantwoording af te leggen aan politiek en bestuur en aan de burger over de beeldkwaliteit van de openbare ruimte.

Deze gegevens zullen namelijk op de gemeentelijke website te raadplegen zijn. De wijze van informatievoorziening aan de gemeenteraad is bij het sturingsconcept onder paragraaf 5.2.2. reeds uiteengezet.

5.4.5. **Huidige kwaliteit openbare ruimte**

Om een beeld te krijgen van de huidige onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte is een beleidsschouw uitgevoerd door een gespecialiseerd onafhankelijk bedrijf.

De beleidsschouw is bedoeld als referentiemeting: welk onderhoudsniveau wordt momenteel bereikt met de huidige financiële middelen. En niet geheel onbelangrijk, deze schouw dient als ijkpunt hoe de gebruiker de openbare ruimte beleeft.

Dit is een belangrijk gegeven om in het verdere traject gerichte keuzes te maken in onderhoudskwaliteit en wat dit voor financiële gevolgen voor de gemeente heeft.

Voor de volledigheid wordt hierbij opgemerkt dat het een visuele schouw betreft. Separate metingen van technische kwaliteit zijn vergeleken met de beeldmeting.

Visueel kan de openbare ruimte hoog scoren, maar de feitelijk technische toestand zou hier significant van af kunnen wijken.

Begin mei 2011 is een schouw uitgevoerd als 'nul'-meting voor de IBOR-systematiek. Medio 2012 is opnieuw een schouw uitgevoerd om een beeld te krijgen wat de effecten zijn van de ombuigingen op de beeldkwaliteit van de openbare ruimte.

In bijlage 5 en 6 zijn de schouwresultaten van 2011 en 2012 weergegeven. In beide overzichten zijn de resultaten van alle referentiepunten in één (generiek) overzicht verwerkt.

Zoals uit deze grafiek te herleiden is, sluit de beeldkwaliteit van de schouw 2011 aan bij het ambitieniveau 'R' (kwaliteit voor de ombuigingen). Er is een relatief hoog percentage A en C kwaliteit gescoord. Voor de toekomst biedt dit kansen wanneer nog meer beeldgericht gestuurd gaat worden. Door bijvoorbeeld de aandacht te verleggen van de thema's die thans op 'A' scoren naar de thema's die op 'C' of lager scoren is naar aanleiding van bovenstaande schouwresultaten een evenwichtiger beeld te behalen. Op deze manier wordt budgetneutraal een evenwichtiger onderhoudsniveau behaald waarmee wordt voldaan aan het gewenste kwaliteit.

Tevens is op te maken dat bij een groot aantal profielen die aangeduid zijn met 'staat' de score laag is. Deze lage scores zijn niet alleen met onderhoud te verhelpen, hiervoor is vervanging van (een deel van) de huidige inrichting noodzakelijk.

Deze schouw is zoals aangegeven gebaseerd op een waarneming op 150 locaties binnen de gemeente om op deze wijze een totaal beeld te krijgen. Het is uiteraard ook mogelijk om per wijk een schouw op de stellen.

6. FLANKERENDE ONDERWERPEN

6.1. Adoptie van groen

Over het algemeen wordt de kans van adoptie in de openbare ruimte gezien als een gelegenheid om, middels een hoge kwaliteit een visitekaartje neer te leggen. Deze constatering sluit prima aan bij de gemeentelijke belangen waardoor het mogelijk moet zijn een win-winsituatie te creëren. Uit de inventarisatie rondom het project '*Adoptereren van rotondes*' is naar voren gekomen dat er met name behoefte is aan maatwerk. Zo wil de ene partij de aanwezige rotonde graag in de huidige staat onderhouden terwijl een ander juist behoefte heeft om een rotonde opnieuw in te richten. Het lijkt dan ook verstandig om op de vraag vanuit de markt in te spelen met een flexibele vorm als het gaat om de adoptie van rotondes. Dit betekent echter niet dat er geen regels moeten worden gesteld. De regels moeten echter wel passen bij de vraag en moeten voor beide partijen acceptabel zijn om de doelstellingen te halen. De in 2012 vastgestelde richtlijn omtrent het adopteren van rotondes (B&W 12-00235) is beknopt weergegeven in Bijlage 8.

6.2. Notitie verkoop snippergroen

In deze nota (april 2009) zijn de uitgangspunten weergegeven die gehanteerd worden bij de beoordeling of openbaar groen kan worden verkocht/verhuurd aan particulieren of juist niet. De nota maakt daarbij onderscheid tussen een drietal categorieën openbaar groen:

- Stedelijke groenstructuren
- De Groene Lijnen
- Buurt- en wijkgroen

Voor de exacte inhoud wordt verwezen naar de '*Nota uitgangspunten verkoop openbaar groen*' (RVB 08-0178, vastgesteld 16 juli 2009).

Het beleid vastgelegd in deze nota wordt - in het licht van de ombuigingen - ruim geïnterpreteerd teneinde de verkoopmogelijkheden te vergroten.

6.3. Burgerparticipatie

Een belangrijk onderdeel daar waar de gemeente zich vanwege de ombuigingen richt op de 'basiskwaliteit' is het onderwerp burgerparticipatie. Burgerparticipatie wordt enerzijds gezien als een uitgelezen manier om burgers bij hun leefomgeving te betrekken en daarmee de sociale cohesie te vergroten. Anderzijds is het van belang om middels burgerparticipatie de betrokkenheid van burgers en daarmee hun gevoel van verantwoordelijkheid voor de directe leefomgeving te vergroten. Op deze manier wordt samen met burgers gestreefd naar het genereren van een 'plus' bovenop de door de gemeente te leveren basiskwaliteit. Hiermee kan ondanks de afschaling van de ambitieniveaus toch worden gestreefd naar een kwaliteit van de openbare ruimte die aansluit bij de beleving van de burgers. Omdat burgerparticipatie op velerlei gebied een impuls kan geven – zowel op het gebied van sociale cohesie als fysieke leefomgeving – is het van belang ook andere partners die in dit spectrum opereren bij burgerinitiatieven te betrekken. De andere partners kunnen wijktafels of dorpsraden zijn maar ook verhuurders van woningen zoals woningcorporaties.

De gemeente zal in het geval van burgerparticipatie op pro-actieve wijze een faciliterende rol spelen.

7. ONTWIKKELINGEN EN INNOVATIES

7.1. Algemeen

Techniek staat niet stil en heeft zeker ook effecten op de openbare ruimte. Thans lopen enkele initiatieven waarvan de impact nog niet is in te schatten. Omdat deze ontwikkelingen hun effect (kunnen) hebben op de inrichting dan wel het beheer en onderhoud van de openbare ruimte – vallend binnen de scope van dit plan - worden ze in het kort genoemd in dit hoofdstuk.

7.2. Duurzaam terreinbeheer

De kadernota Milieu en duurzaamheid 2010 – 2014 is door de gemeenteraad vastgesteld. In deze nota wordt aangegeven hoe de kwaliteit van de leefomgeving in Bergen op Zoom verbeterd kan worden. Het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving is ook een taak die valt binnen het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

In een groot gedeelte van Bergen op Zoom wordt onkruid op verhardingen met behulp van chemische bestrijdingsmiddelen bestreden. Het gebruik van chemische onkruidbestrijding op verharding staat ter discussie, afstromend regenwater kan namelijk resten van de bestrijdingsmiddelen meevoeren naar het grond- en oppervlaktewater. Hierom wordt vanuit de overheid het gebruik van glysofaat (werkende stof in het chemische onkruidbestrijding) met ingang van 2018 aan banden gelegd. Om te anticiperen op een aanstaand verbod worden diverse alternatieven reeds (landelijk) onderzocht.

Op 14 oktober 2010 hebben de betrokken bestuurders van de provincie Noord Brabant, Waterschap Brabantse Delta, Brabant Water en de gemeente Bergen op Zoom hun handtekening gezet onder het gebiedsdossier voor maatregelen ter verbetering van de grondwaterbescherming. Als uitwerking daarvan is in Bergen op Zoom in 2012 gestart met een gebiedsdossier, dit geeft invulling aan de provinciale taak om te zorgen voor de kwaliteit van het grondwater. Het gebiedsdossier vormt een aanvulling op het bestaande beschermingsbeleid zoals opgenomen in de Provinciale Milieuverordening. In dit kader is een pilot gestart in het grondwaterbeschermingsgebied rondom de Mondaf om het onkruid op een milieuvriendelijke wijze te bestrijden.

De provincie Noord Brabant heeft een innovatieproject “Duurzaam terreinbeheer en waterkwaliteit” opgestart. Dit is een 2 jarig project waarbij bedrijven en terreinbeheerders gezamenlijk verschillende methodieken onderzoeken om de (grond) waterkwaliteit te verbeteren. Hierbij wordt gericht onderzocht hoe onkruidgroei tegengegaan kan worden op een milieuvriendelijke manier. Een van de voorlopige conclusies is dat het voorkomen van onkruidgroei doelmatiger is dan de bestrijding van reeds gevormde onkruidgroei. Met doelmatiger wordt bedoeld: werk met werk maken, beter voor de waterkwaliteit (geen afstroming van glysofaat richting het (grond) water) en optimaal resultaat.

Deze ontwikkeling gaat derhalve ongetwijfeld zijn impact hebben op de wijze van onkruidbestrijding waarbij opgemerkt wordt dat chemische onkruidbestrijding de goedkoopste variant is.

7.3. Duurzaamheid - Elektrische oplaadpunten voor auto's

In het kader van een meer duurzame samenleving en het schaarser en vooral duurder worden van brandstoffen neemt de innovatie op het gebied van met name elektrische auto's snel toe. Hiermee neemt ook de vraag naar voorzieningen in de openbare ruimte toe. Afhankelijk van de snelheid van de ontwikkelingen is het van belang om bij met name nieuwe aanleg, rehabilitaties en reconstructies aandacht te besteden aan dit thema. Dit kan dan door het treffen van voorzieningen of het zodanig inrichten van de openbare ruimte c.q. de ondergrond dat in de toekomst eenvoudig voorzieningen kunnen worden gerealiseerd. Het benutten van kansen - zowel technisch als qua subsidies - is in dit geval een belangrijk uitgangspunt.

7.4. Verkeersgeleiding verbeteren door productinnovatie

In het streven naar energiebesparing gaan de ontwikkelingen op verlichtingsgebied snel. Met name de ontwikkelingen op LED-gebied volgen elkaar in snel tempo op. Het themaverlichting valt echter niet binnen de scope van dit plan. Echter, gerelateerd aan dit thema zijn er thans ook volop ontwikkelingen als het gaat om de materiaaltoepassing in wegen. Met name daar waar geen of beperkt verlichting wordt toegepast neemt de vraag naar 'alternatieve zichtbaarheid' voor een betere verkeersgeleiding toe.

De innovatie op het toepassen van 'reflecterend' asfalt neemt thans toe vanwege het feit dat grote wegbeheerders als Rijkswaterstaat vanwege grote bezuinigingen op energie kansen willen ontwikkelen om het verkeer op een andere manier te geleiden.

Met name voor projecten in het buitengebied biedt dit kansen voor de gemeente Bergen op Zoom. Omdat in de komende jaren enkele grote rehabilitatie projecten in het buitengebied gepland staan is dit een ontwikkeling die met bijzondere belangstelling wordt gevolgd.

8. FINANCIËEL KADER

8.1. Inleiding

Om de bezuiniging van € 1,6 miljoen te bewerkstelligen is gekozen om enerzijds te kiezen voor een differentiatie naar functioneel gebied en anderzijds de ambitieniveaus neerwaarts bij te stellen in relatie met de gebruiksintensiteit van het functioneel gebied. Dit houdt in dat er een afname van onderhoudsintensiteit plaatsvindt. Als ondergrens is daarbij bepaald dat er geen kapitaalsvernietiging en achterstallig onderhoud ontstaan. Daarnaast zal er intern een omschakeling plaatsvinden in de manier van werken: van frequentiegericht naar beeldgericht. De omschakeling van het bestaande frequentiegericht werken naar voorliggend IBOR beleid en de praktische uitvoering (beeldgericht werken) vragen van de interne organisatie een cultuuromslag. Deze verandering is niet met ingang van 1 januari 2012 voor 100 % in de organisatie verankerd. Voor een deel van IBOR zal ook training noodzakelijk zijn om het gehele proces op een juiste manier in de praktijk te brengen. Dit staat gepland in 2012 waarbij de verwachting is dat eind 2012 de verankering van IBOR grotendeels rond zal zijn.

Kortom: *“Learning by training & Learning by doing”*

Om de ombuigingen te realiseren is gekozen om de integrale (basis) kwaliteit van de functionele gebieden en de zes thema's vast te stellen op R- als ondergrens. Voor de gebieden Industriegebied/Bedrijventerrein, Parken/Recreatiegebied en Bossen/Buitengebied de kwaliteit voor alle thema's en voor de gebieden Invalsweg en Woongebied de kwaliteit op het thema Reiniging vast te stellen op R--.

Bovengenoemde uitgangspunten zijn op 31 oktober 2011 aan de raad gepresenteerd ter voorbereiding op de begrotingsbehandeling 2012. Deze punten zijn vervolgens na besluitvorming leidend geworden voor de Begroting 2012.

In Bijlage 7 is de relatiematrix weergegeven waarin de functionele gebieden en de bijbehorende ambitieniveaus zijn opgenomen.

Bij invoering van de nieuwe ambitieniveaus ontstaat een beeldkwaliteit wat de inwoners nu niet gewend zijn en wat een toename aan klachten en meldingen kan opleveren. Om dit te voorkomen zal alternatieve inspanning worden ingezet middels onder andere burgerparticipatie en andere vormen van interactieve samenwerking met doelgroepen en strategische allianties teneinde een plus te generen. Anderzijds zal een uitgebreid communicatie traject worden georganiseerd om de verwachting van de burger te managen.

8.2. Omvormingen en burgerparticipatie

Het product 'Wegen' voorziet in een rehabilitatiebudget zoals omschreven is in paragraaf 2.1.3. Voor het product Openbaar Groen zijn alleen onderhoudsbudgetten maar geen rehabilitatiebudgetten beschikbaar. Rehabilitaties van openbaar groen waarbij 'nieuw voor oud' wordt vervangen én waarbij de beheergroep (gras, rozen, bodembedekkers etc...) van het openbaar groen verandert, duiden we aan met 'omvormingen'.

Omvormingen bieden kansen om bij vervanging om te schakelen naar een goedkopere beheergroep (rozen worden bijvoorbeeld vervangen door gras), waardoor de jaarlijkse onderhoudskosten worden verlaagd. Enerzijds is dus sprake van lagere onderhoudskosten en anderzijds behoudt het groen door de omvorming een betere uitstraling omdat het kwaliteitsniveau binnen het beschikbare budget te handhaven is. Een positieve impuls aan het openbaar groen kan behalve door 'omvormingen' ook worden behaald door burgerparticipatie. In paragraaf 6.3. is aangegeven dat de gemeente in het geval van burgerparticipatie op pro-actieve wijze een faciliterende rol zal spelen.

Om beide impulsen - zowel 'omvormingen' als burgerparticipatie - te kunnen benutten wordt het bedrag van € 100.000 ingezet dat bij de besluitvorming omtrent de Begroting 2012 (RVB 11-0080, d.d. 29 september 2011) vanuit het programma 16 'Vastgoed' beschikbaar is gesteld voor het verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte.

8.3. Grondslagen voor de berekening

Voor het berekenen van de jaarlijkse onderhoudsbudgetten is gebruik gemaakt van kengetallen voor de diverse thema's. De kengetallen behorende bij het betreffende ambitieniveau (R- of R--) worden afgezet tegen de arealen die zijn vastgelegd in de beheersystemen. De kengetallen zijn gebaseerd op landelijke normen. Voor verhandingen wordt de CROW als uitgangspunt genomen en voor openbaar groen c.a. de IMAG-normering (Instituut voor Milieu en Agritechniek te Wageningen).

Naast de rekenslag om de benodigde financiële middelen nauwkeurig in beeld te brengen is de begroting 2011 geanalyseerd. Hierbij is een selectie gemaakt tussen (delen van) beïnvloedbare producten die direct in relatie staan tot de openbare ruimte. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen het 1^e lijns onderhoud en het eventuele vervangingsbudget per discipline. De niet beïnvloedbare kosten (o.a. kapitaallasten, belastingen en overhead) vormen geen onderdeel van de voor onderhoud beschikbare middelen in de begroting.

De begroting sluit aan bij de uitgangspunten die op 31 oktober 2011 zijn gepresenteerd als basis voor de begroting 2012 conform Bijlage 7.

In bijlage 9 is het financieel scenario opgenomen dat is gebaseerd op de in dit plan gehanteerde uitgangspunten conform Bijlage 7. De 'mix-matrix' voor R- en R- -.

Tevens zijn in deze bijlage de financiële normeringen opgenomen voor de afzonderlijke ambitieniveaus R, R- en R- -.

8.4. Beheerparagraaf

De onderhoudsgelden, die zijn opgenomen in de beheerbegroting, zijn bestemd voor het onderhoud van het bestaand areaal. Voor nieuw areaal zijn initieel geen onderhoudsgelden beschikbaar. Voor projecten dient in de ontwerpfase een '*Beheerparagraaf*' te worden opgesteld. In deze beheerparagraaf dienen de exploitatielasten voor het beheer en onderhoud van het project nà realisatie te worden opgenomen. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de door de raad vastgestelde ambitieniveaus. De beheerparagraaf kan een afweging zijn voor de investeringsbeslissing door college en raad. Jaarlijks wordt bij het beleidskader en de begroting aangegeven wat de mutaties zijn op het areaal (zowel kwalitatief als kwantitatief).

8.5. Integraal en projectmatig werken

Uitgangspunt voor het IBOR-plan is het op basis van integrale visie vormgeven van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Tevens zijn voor het thema 'Verhardingen' in de begroting middelen opgenomen voor rehabilitatie projecten ('nieuw voor oud'). Deze projecten worden bij voorkeur uitgevoerd in combinatie met reconstructie projecten.

Hierbij geldt niet alleen 'nieuw voor oud' maar wordt de openbare ruimte tevens opnieuw ingericht. Leidend bij reconstructie projecten is de rioolvervanging. Rehabilitatie projecten worden dus slechts incidenteel monodisciplinair uitgevoerd. De multidisciplinaire (reconstructie) projecten bestaan voor wat betreft de financiering derhalve uit meerdere kostendragers. Vanuit de openbare ruimte zijn de belangrijkste kostendragers: wegen, riolen en openbare verlichting. Daar waar mogelijk wordt een beroep gedaan op subsidies. Bij herstructureringsprojecten is ISV een belangrijke kostendrager.

Bij het opstellen van het startdocument (in het kader van projectmatig werken) wordt de financiering aangegeven, op basis waarvan het samengesteld krediet beschikbaar wordt gesteld.

8.6. Egalisatiereserve 'Wegen'

Jaarlijks wordt in de begroting, op basis van de normering zoals die in dit plan is beschreven, een bedrag opgenomen voor het in stand houden van het stelsel van wegen en straten. Het in stand houden bestaat enerzijds uit kosten voor onderhoud en anderzijds uit kosten voor rehabilitaties. Het totaal van deze budgetten is opgenomen in het product Wegen – 1^e lijns onderhoud van de beheerbegroting.

Het zal duidelijk zijn dat de normering niet exact overeenkomt met het jaarlijks uit te voeren onderhoud c.q. rehabilitaties. Om de lastendruk evenwichtig over de jaren te kunnen verdelen is handhaving van een egalisatiereserve noodzakelijk.

Door het temporiseren van projecten en ontwikkelingen is eveneens de bijdrage vanuit het product Wegen in het kader van integraal werken getemporeerd. Hierdoor loopt de reserve minder snel leeg dan in het vorige beheerplan was aangenomen.

9. Communicatie

Over de uiteindelijke gekozen integrale beeldkwaliteit moet worden gecommuniceerd met de omgeving i.c. burgers, bedrijven, ondernemers etc.. Alleen middels communicatie zal op den duur begrip ontstaan voor het wijzigen van de onderhoudskwaliteit in de openbare ruimte.

Als platform voor deze communicatie is bij de tot stand koming van de ambities middels consultatierondes gebruik gemaakt van de inbreng van wijktafels en dorpsraden.

Na het vaststellen van dit plan zullen deze partners uit het voortraject uitgebreid worden geïnformeerd. Tevens zal zo veel mogelijk worden getracht om de kracht van burgerparticipatie via het kanaal van wijktafels en dorpsraden te versterken.

Het principe van wijkgericht werken blijft hiermee een sleutelrol vervullen waarbij de gemeente steeds meer een faciliterende rol gaat spelen.

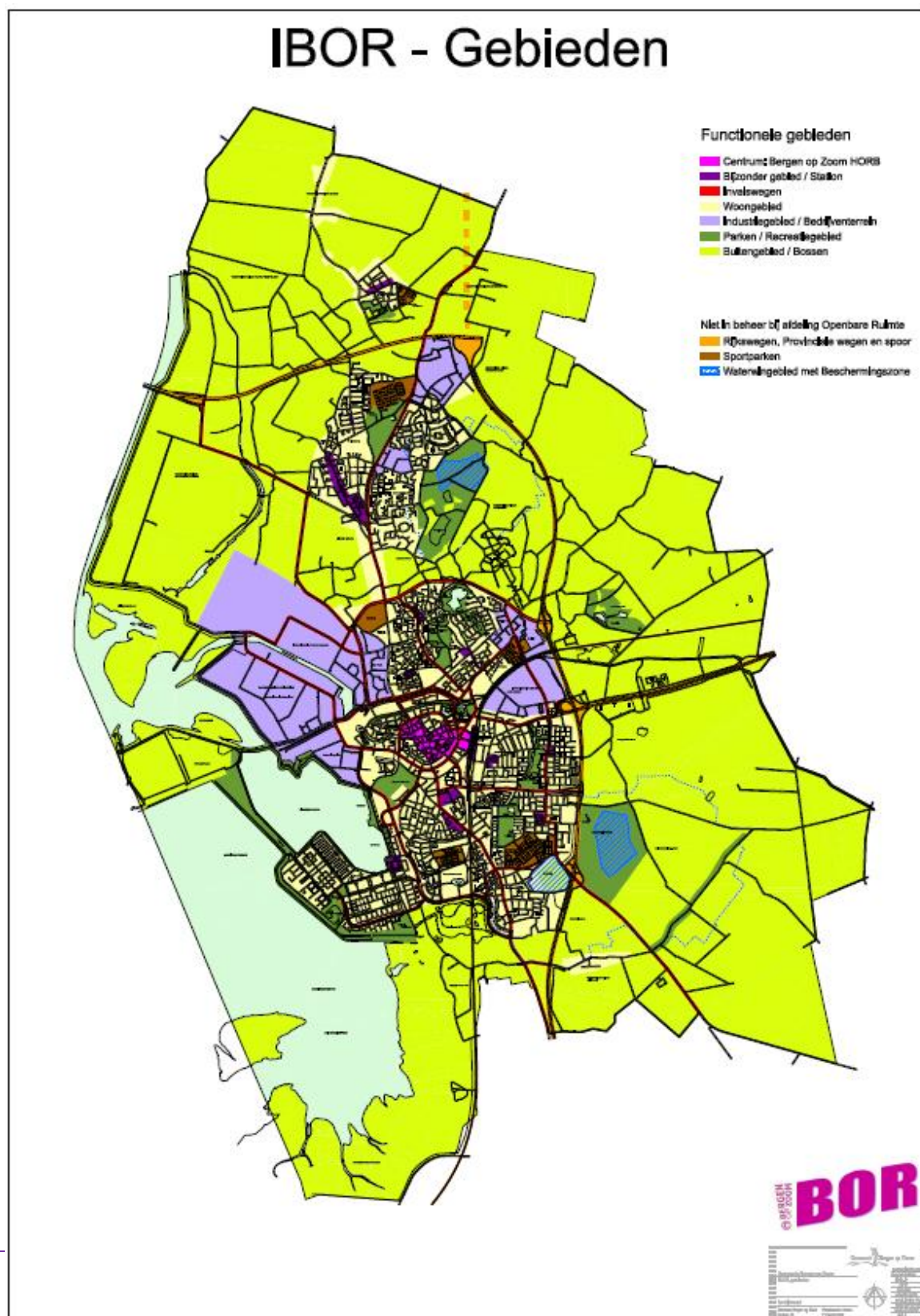
In aanvulling hierop kan de inzet van het burgerpanel een waardevolle bijdrage leveren als het gaat om het peilen van de mening van burgers in de periode die ligt tussen twee opeenvolgende gemeentepeilingen.

Daarnaast zal uiteraard alle relevante informatie over het plan op internet geplaatst worden en zullen de uitkomsten van de schouw (monitoregegevens zie paragraaf 5.2.1.) eveneens op internet worden gepubliceerd.

In 2013 zal tenminste één maal per kwartaal in de Bode uitgereid aandacht worden besteed aan de activiteiten en wetenswaardigheden aangaande de openbare ruimte die op die periode betrekking hebben.

Grote wijzigingen in de openbare ruimte (projecten) worden gecommuniceerd op basis van het bestaand concept met inspraak- en informatiebijeenkomsten.

FUNCTIONELE GEBIEDEN

AMBITIENIVEAUS

Niveau R +

Ingrijpmoment

A+	A	B	C
15%	65%	15%	5%

Integrale beeldkwaliteit R+;
wanneer beeldkwaliteit B nadert, nadert ook het ingrijpmoment.....

Niveau R

Ingrijpmoment

A+	A	B	C	D
2%	25%	65%	5%	3%

Ambitieprofiel R

Integrale beeldkwaliteit R;
wanneer beeldkwaliteit C nadert, nadert ook het ingrijpmoment.....

Niveau R-

Ingrijpmoment

A	B	C	D
5%	35%	55%	5%

Integrale beeldkwaliteit R-;
wanneer beeldkwaliteit D nadert, nadert ook het ingrijpmoment.....

Niveau R - -

Ingrijpmoment

B	C	D
10%	80%	10%

Integrale beeldkwaliteit R--,
Beeldkwaliteit A is niet meer aanwezig en het percentage B, C en D is toegenomen;
wanneer beeldkwaliteit D nadert, nadert ook het ingrijpmoment.....

AMBITIE: NIVEAU R

TECHNISCHE STAAT

Kernwoorden: schoon, heel en veilig.

Toelichting:

De technische staat van de diverse elementen is goed. Oneffenheden in het straatwerk komen in beperkte mate voor. Het openbaar groen is enigszins sober maar functioneel ingericht. Op meldingen die binnenkomen wordt snel gereageerd om de noodzakelijke gebreken te herstellen.

Risico:

Het onderhoudsniveau van de openbare ruimte is van invloed op de risico's die het gebruik van de openbare ruimte met zich meebrengt. Bij onderhoudsniveau R is het risico van overlast of gevaar te verwaarlozen. Risico's veroorzaakt door bijvoorbeeld weersinvloeden en vandalisme zijn niet uit te sluiten.

Beplanting is niet sluitend, er zijn kale plekken.

Bestrating verkeert in goede staat.

Speelvoorziening is netjes en heel.

Verklaring onderhoudsniveau:

Niveau R is verdeeld in een aantal beeldkwaliteitsniveaus zoals weergegeven in de onderstaande schaalbalk. Aan ieder onderhoudsniveau hangt een beeldkwaliteit van de verschillende elementen in de openbare ruimte. Beeldkwaliteit B is het niveau waar de elementen in de openbare ruimte grotendeels aan moeten voldoen bij niveau R. Gaat de beeldkwaliteit over van B naar C dan passeert men het ingrijpmoment en moet er onderhoud uitgevoerd worden om het beeldkwaliteitsniveau weer op A+, A of B te krijgen.

In de openbare ruimte met niveau R komt met name beeldkwaliteit B voor en in beperkte mate beeldkwaliteit A+, A, C en D. In de schaalbalk is te zien welke percentages van de beeldkwaliteiten toelaatbaar zijn.

↓ Ingrijpmoment

A+	A	B	C	D
2%	25%	65%	5%	3%

Schaalbalk beeldkwaliteitsniveaus

Voorbeeld verschillende beeldkwaliteitsniveaus bij wegen.

(Bron foto's CROW)

BEHEERUITGANGSPUNTEN

Heel

- Het meubilair is functioneel.
- Functionaliteit gaat boven sierwaarde.
- Enige schade aan verharding / bermen komt voor.
- Beplanting is vitaal

Veilig

- Het openbaar groen brengt de verkeersveiligheid niet in gevaar.
- De openbare verlichting functioneert.
- Op meldingen wordt (indien noodzakelijk) snel gereageerd.

AMBITIE: NIVEAU R VERZORGINGSSTAAT

Kernwoorden: schoon, heel en veilig.

Toelichting:

De staat van verzorging is goed. Onkruid en zwerfvuil komen in beperkte mate voor. Op meldingen die binnenkomen wordt snel gereageerd om de noodzakelijke gebreken te herstellen

Risico:

Het onderhoudsniveau van de openbare ruimte is van invloed op de risico's die het gebruik van de openbare ruimte met zich meebrengt. Bij onderhoudsniveau R is het risico van overlast of gevaar te verwaarlozen. Risico's veroorzaakt door bijvoorbeeld weersinvloeden en vandalisme zijn niet uit te sluiten.

Kunstwerk is schoon. Geen graffiti of beplakking.

Meubilair is in goede staat. Weinig onkruid.

Nauwelijks onkruid, bestrating is schoon en netjes

Verklaring onderhoudsniveau:

Niveau R is verdeeld in een aantal beeldkwaliteitsniveaus zoals weergegeven in de onderstaande schaalbalk. Aan ieder onderhoudsniveau hangt een beeldkwaliteit van de verschillende elementen in de openbare ruimte. beeldkwaliteitsniveau B is het niveau waar de elementen in de openbare ruimte grotendeels aan moeten voldoen bij niveau R. Gaat de beeldkwaliteit over van B naar C dan passeert men het ingrijpmoment en moet er onderhoud uitgevoerd worden om de beeldkwaliteit weer op A+, A of B te krijgen.

In de openbare ruimte met niveau R komt met name beeldkwaliteitsniveau B voor en in beperkte mate beeldkwaliteitsniveau A+, A, C en D. In de schaalbalk is te zien welke percentages van de beeldkwaliteiten toelaatbaar zijn.

↓ Ingrijpmoment

A+	A	B	C	D
2%	25%	65%	5%	3%

Schaalbalk beeldkwaliteitsniveaus

A+

A

B

C

D

Voorbeeld verschillende beeldkwaliteitsniveaus bij zwerfvuil.

(Bron foto's CROW)

BEHEERUITGANGSPUNTEN

Schoon

- Weinig onkruid in verharding en plantsoenen.
- Openbaar groen ziet er verzorgd uit.
- Weinig zwerfvuil in de openbare ruimte.

Veilig

- Het openbaar groen brengt de verkeersveiligheid niet in gevaar.
- Bebording is goed leesbaar.
- Op meldingen wordt (indien noodzakelijk) snel gereageerd.

AMBITIE: NIVEAU R- TECHNISCHE STAAT

Kernwoorden: instandhouding, veiligheid en onderhoudsarm.

Toelichting:

De technische staat van de diverse elementen is functioneel. Schades aan straatwerk komen voor, dit wil niet zeggen dat het onveilig is. Het openbaar groen is onderhoudsarm ingericht. Op meldingen wordt gereageerd om vervolgens alleen de meest urgente zaken te herstellen.

Risico:

Het onderhoudsniveau van de openbare ruimte is van invloed op de risico's die het gebruik van de openbare ruimte met zich meebrengt. Bij onderhoudsniveau R- loopt men enig risico als gevolg van overlast of gevaar, voorbeelden hiervan zijn: - slecht toegankelijke voet en fietspaden door overgroei, - struikelgevaar door bijvoorbeeld mindere kwaliteit trottoirs, - kans op water op straat door vervuilde kolken, - vallend dood hout of uitscheurende takken door minder onderhoud aan bomen. Risico's veroorzaakt door bijvoorbeeld weersinvloeden en vandalisme zijn niet uit te sluiten.

Onkruidgroei tot 50 cm hoogte waardoor bebording niet meer zichtbaar is.

Verharding oogt slecht en heeft schade.

De speelvoorziening heeft grote schade en is niet volledig.

Verklaring onderhoudsniveau:

Niveau R- is verdeeld in een aantal beeldkwaliteitsniveaus zoals weergegeven in de onderstaande schaalbalk. Aan ieder onderhoudsniveau hangt een beeldkwaliteit van de verschillende elementen in de openbare ruimte. beeldkwaliteitsniveau C is het niveau waar de elementen in de openbare ruimte grotendeels aan moeten voldoen bij niveau R-. Gaat de beeldkwaliteit over van C naar D dan passeert men het ingrijpingsmoment en moet er onderhoud uitgevoerd worden om de beeldkwaliteit weer op A,B of C te krijgen.

In de openbare ruimte met niveau R- komen met name beeldkwaliteitsniveau B en C voor en in beperkte mate beeldkwaliteitsniveau A en D. In de schaalbalk is te zien welke percentages van de beeldkwaliteiten toelaatbaar zijn.

↓ Ingrijpingsmoment

A	B	C	D
5%	35%	55%	5%

Schaalbalk beeldkwaliteitsniveaus

Voorbeeld verschillende beeldkwaliteitsniveaus bij wegen.

BEHEERUITGANGSPUNTEN

Heel

- De openbare ruimte is functioneel en onderhoudsarm ingericht.
- Schade aan de elementen in de openbare ruimte komt voor.
- Zwerfvuil en onkruid komen voor.
- Bebording is aanwezig maar is niet overal heel.

Veilig

- Het openbaar groen brengt de verkeersveiligheid niet in gevaar.
- Op meldingen wordt gereageerd.

AMBITIE: NIVEAU R- VERZORGINGSSTAAT

Kernwoorden: instandhouding, veiligheid en onderhoudsarm.

Toelichting:

De staat van verzorging is minder goed dan bij ambitieniveau R. Onkruid en zwerfvuil komen voor. Op meldingen die binnenkomen en betrekking hebben op de verzorgingsstaat wordt gereageerd, alleen de meest urgente zaken worden hersteld.

Risico:

Het onderhoudsniveau van de openbare ruimte is van invloed op de risico's die het gebruik van de openbare ruimte met zich meebrengt. Bij onderhoudsniveau R – loopt men enig risico als gevolg van overlast of gevaar, voorbeelden hiervan zijn: - een hoge graslengte zorgt bij maaien voor hopen gras op het grasveld, - zwerfafval in plantsoenen en op verharding, - natuurlijke aanslag op banken en tafels zorgen voor minder gebruik, - kans op verstopte kolken door zwerfafval/blad. Risico's veroorzaakt door bijvoorbeeld weersinvloeden en vandalisme zijn niet uit te sluiten.

Kunstwerk is voorzien van veel graffiti.

Er is sprake van veel overgroei.

Trottoir ligt ongelijk en er is veel onkruidgroei.

Verklaring onderhoudsniveau:

Niveau R- is verdeeld in een aantal beeldkwaliteitsniveaus zoals weergegeven in de onderstaande schaalbalk. Aan ieder onderhoudsniveau hangt een beeldkwaliteit van de verschillende elementen in de openbare ruimte. Beeldkwaliteit C is het niveau waar de elementen in de openbare ruimte grotendeels aan moeten voldoen bij niveau R-. Gaat de beeldkwaliteit over van C naar D dan passeert men het ingrijpmoment en moet er onderhoud uitgevoerd worden om de beeldkwaliteit weer op A,B of C te krijgen.

In de openbare ruimte met niveau R- komen met name beeldkwaliteit B en C voor en in beperkte mate beeldkwaliteit A en D. In de schaalbalk is te zien welke percentages van de beeldkwaliteiten toelaatbaar zijn.

↓ Ingrijpmoment

A	B	C	D
5%	35%	55%	5%

Schaalbalk beeldkwaliteitsniveaus

A+

A

B

C

D

Voorbeeld verschillende beeldkwaliteitsniveaus bij zwerfvuil.

(Bron foto's CROW)

BEHEERUITGANGSPUNTEN

Schoon

- Onkruid in verharding en plantsoenen.
- Openbaar groen ziet er functioneel en onderhoudsarm uit.
- Zwerfvuil in de openbare ruimte aanwezig.

Veilig

- Het openbaar groen brengt de verkeersveiligheid niet in gevaar.
- Bebording kan minder goed leesbaar zijn.
- Op meldingen wordt gereageerd.

AMBITIE: NIVEAU R- - TECHNISCHE STAAT

Kernwoorden: instandhouding, veiligheid en onderhoudsarm.

Toelichting:

De technische staat van de diverse elementen is functioneel. Schades aan straatwerk komen voor, dit wil niet zeggen dat het onveilig is. Het openbaar groen is onderhoudsarm ingericht. Op meldingen wordt gereageerd om vervolgens alleen de meest urgente zaken te herstellen.

Risico:

Het onderhoudsniveau van de openbare ruimte is van invloed op de risico's die het gebruik van de openbare ruimte met zich meebrengt. Bij onderhoudsniveau R- loopt men risico als gevolg van overlast of gevaar, voorbeelden hiervan zijn: - slecht toegankelijke voet en fietspaden door overgroei, - struikelgevaar door bijvoorbeeld mindere kwaliteit trottoirs, - kans op water op straat door vervuilde kolken, - vallend dood hout of uitscheurende takken door minder onderhoud aan bomen. Risico's veroorzaakt door bijvoorbeeld weersinvloeden en vandalisme zijn niet uit te sluiten.

		
Onkruidgroei tot 50 cm hoogte waardoor bebording niet meer zichtbaar is.	Verharding oogt slecht en heeft schade.	De speelvoorziening heeft grote schade en is niet volledig.

Verklaring onderhoudsniveau:

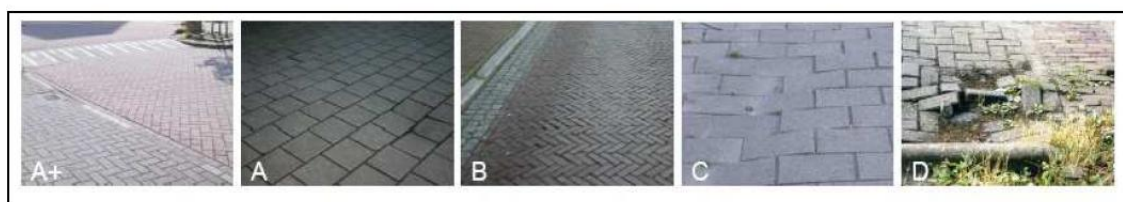
Niveau R- is verdeeld in een aantal beeldkwaliteitsniveaus zoals weergegeven in de onderstaande schaalbalk. Aan ieder onderhoudsniveau hangt een beeldkwaliteit van de verschillende elementen in de openbare ruimte. Beeldkwaliteitsniveau C is het niveau waar de elementen in de openbare ruimte grotendeels aan moeten voldoen bij niveau R-. Gaat de beeldkwaliteit over van C naar D dan passeert men het ingrijpmoment en moet er onderhoud uitgevoerd worden om de beeldkwaliteit weer op A, B of C te krijgen. **Ten opzichte van niveau R- is het percentage C beeldkwaliteit van 55% naar 80 % verschoven. De A beeldkwaliteit komt geheel niet meer voor.**

In de openbare ruimte met niveau R- komen met name beeldkwaliteitsniveau C voor en in beperkte mate beeldkwaliteitsniveau B en D. In de schaalbalk is te zien welke percentages van de beeldkwaliteiten toelaatbaar zijn.

↓ Ingrijpmoment

B	C	D
10%	80%	10%

Schaalbalk beeldkwaliteitsniveaus

Voorbeeld verschillende beeldkwaliteitsniveaus bij wegen.

BEHEERUITGANGSPUNTEN

Heel

- De openbare ruimte is functioneel en onderhoudsarm ingericht.
- Schade aan de elementen in de openbare ruimte komt met regelmaat voor.
- Zwerfvuil en onkruid komen frequent voor.
- Bebording is aanwezig maar is niet overal heel.

Veilig

- Het openbaar groen brengt de verkeersveiligheid niet in gevaar.
- Op meldingen wordt gereageerd.

AMBITIE: NIVEAU R - - VERZORGINGSSTAAT

Kernwoorden: instandhouding, veiligheid en onderhoudsarm.

Toelichting:

De staat van verzorging is minder goed dan bij ambitieniveau R-. Onkruid en zwerfvuil komen voor. Op meldingen die binnenkomen en betrekking hebben op de verzorgingsstaat wordt minder adequaat gereageerd, alleen de onveilige zaken worden hersteld.

Risico:

Het onderhoudsniveau van de openbare ruimte is van invloed op de risico's die het gebruik van de openbare ruimte met zich meebrengt. Bij onderhoudsniveau R -- loopt men enig risico als gevolg van overlast of gevaar, voorbeelden hiervan zijn: - een hoge graslengte zorgt bij maaien voor hopen gras op het grasveld, - zwerfafval in plantsoenen en op verharding, - natuurlijke aanslag op banken en tafels zorgen voor minder gebruik, - kans op verstopte kolken door zwerfafval/blad. Risico's veroorzaakt door bijvoorbeeld weersinvloeden en vandalisme zijn niet uit te sluiten.

Kunstwerk is voorzien van veel graffiti.

Er is sprake van veel overgroei.

Trottoir ligt ongelijk en er is veel onkruidgroei.

Verklaring onderhoudsniveau:

Niveau R-- is verdeeld in een aantal beeldkwaliteitsniveaus zoals weergegeven in de onderstaande schaalbalk. Aan ieder onderhoudsniveau hangt een beeldkwaliteit van de verschillende elementen in de openbare ruimte. Beeldkwaliteit C is het niveau waar de elementen in de openbare ruimte grotendeels aan moeten voldoen bij niveau R--. Gaat de beeldkwaliteit over van C naar D dan passeert men het ingrijpmoment en moet er onderhoud uitgevoerd worden om de beeldkwaliteit weer op A,B of C te krijgen. **Ten opzichte van niveau R- is het percentage C beeldkwaliteit van 55% naar 80 % verschoven. De A beeldkwaliteit komt geheel niet meer voor.**

In de openbare ruimte met niveau R-- komen met name beeldkwaliteit C voor en in beperkte mate beeldkwaliteit B en D. In de schaalbalk is te zien welke percentages van de beeldkwaliteiten toelaatbaar zijn.

Ingrijpmoment

B	C	D
10%	80%	10%

Schaalbalk beeldkwaliteitsniveaus

Voorbeeld verschillende beeldkwaliteitsniveaus bij zwerfvuil.

(Bron foto's CROW)

BEHEERUITGANGSPUNTEN

Schoon

- Veel onkruid in verharding en plantsoenen.
- Openbaar groen ziet er functioneel en onderhoudsarm uit.
- Zwerfvuil in de openbare ruimte in grote mate aanwezig.

Veilig

- Het openbaar groen brengt de verkeersveiligheid niet in gevaar.
- Bebording is minder goed leesbaar.
- Op meldingen wordt later gereageerd.

WETTELIJKE KADERS

De belangrijkste wet- en regelgeving die betrekking heeft op het beheer en onderhoud van de openbare ruimte is hieronder in het kort weergegeven.

Wegenwet

De Wegenwet heeft betrekking op alle openbare wegen en eist van de gemeente dat alle binnen het gebied liggende wegen in goede staat verkeren. Wegen die door het Rijk, de Provincie of door het Waterschap worden onderhouden vallen hier niet onder. De gemeente heeft een onderhoudsplicht voor de wegen die zij in beheer heeft. Dit betekent dat het kapitaal dat de gemeente in de wegen heeft geïnvesteerd in stand moet worden gehouden door het plegen van onderhoud.

Wegenverkeerswet

De Wegenverkeerswet bevat bepalingen voor zowel de beheerders als de gebruikers. De beheerder wordt in het kader van deze wet geacht te streven naar veiligheid en functionaliteit van de wegen die tot haar onderhoudsplicht behoren. Deze wet doet beroep op de publiekrechtelijke zorg van de wegbeheerder voor de zorg van de weggebruiker. De wegbeheerder zorgt hierbij voor een consistente inrichting van de wegen zodat de weggebruiker zich hierop kan instellen. Dit is onder andere van belang als het gaat om verkeersvoorzieningen (bebording, belijning etc) en verkeersmaatregelen.

Nieuw Burgerlijk Wetboek(NBW)

In deze wet is de 'risicoaansprakelijkheid' van de beheerder opgenomen voor schade die het gevolg is van het niet voldoen aan de eisen die men daar naar omstandigheden aan mag stellen. Een tweede aansprakelijk die de gemeente in het kader van deze wet heeft is de 'schuldaansprakelijkheid'. De gemeente heeft als beheerder van de openbare ruimte een zorgplicht voor een veilige openbare ruimte. Volgens het NBW moet de gemeente aan kunnen tonen dat inspectie en onderhoud met optimale zorg wordt uitgevoerd. De wet gaat er van uit dat met deze optimale zorg het risico voor aansprakelijkheid terug is te dringen. Naast het onderhoud aan wegen en de bijbehorende entiteiten vormt het NBW een belangrijk uitgangspunt bij de Gladheidbestrijding.

Wettelijke zorgplicht voor veiligheid burgers (Bomen en overig groen)

De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht om binnen haar grondgebied de veiligheid van burgers te garanderen. Dit geldt niet alleen voor 'dood' materiaal als wegen maar ook voor 'levend' materiaal als bomen en overig groen.

Met name voor bomen kan de gemeente aansprakelijk worden gesteld wanneer er onvoldoende beheer en onderhoud aan wordt verricht. Om invulling te geven aan de wettelijke eisen voor het bomenbestand wordt veelal gebruik gemaakt van de VTA-methode (Visual Tree Assessment). De hierin vastgelegde controle en rapportagesystematiek borgen de zorgplicht die bestaat uit drie niveaus, gerelateerd aan de ernst van het risico, te weten:

- *Algemene zorgplicht.* Deze bestaat uit regulier onderhoud en periodieke controle op zichtbare gebreken. Deze controle geschiedt door middel van de VTA-methode.
- *Verhoogde zorgplicht.* Bij verhoogd gevaar dient een jaarlijkse controle te worden uitgevoerd.
- *Onderzoeksplicht.* Verplichting tot het nemen van afdoende maatregelen ter minimalisering van gevaar c.q. risico bij geconstateerde afwijkingen of verhoogd instabiliteitsgevaar.

Wet Milieubeheer en het Bouwstoffenbesluit

Deze wet geeft aan welke stoffen als afvalstoffen moeten worden aangemerkt en hoe daar mee om te gaan. Deze stoffen mogen niet of niet zonder beschermende maatregelen in het milieu worden gebracht. Dit geldt niet voor secundaire bouwstoffen zoals menggranulaat, hergebruikt zand en bestratingsmaterialen die in de weg- en waterbouw worden toegepast. De toepassing van deze stoffen vindt plaats binnen de kaders van het Bouwstoffenbesluit.

Voor grondwaterbeschermingsgebieden stelt de Provinciale Milieuverordening hier (aanvullende) kaders voor.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO)

Deze wet regelt de omgevingsvergunning. Dit is één geïntegreerde vergunning voor bouwen, wonen, ruimte, natuur, milieu en monumenten. De WABO richt zich hiermee op vele facetten van de fysieke leefomgeving. De Verordening Monumentale Bomen die de gemeente Bergen op Zoom sinds 2011 kent vormt het toetsingskader voor bomen binnen de WABO.

Algemene Plaatselijke Verordening (APV)

De APV geldt voor iedereen binnen de gemeente en beoogt de gemeente netjes, ordelijk en leefbaar te houden. De APV wordt door de Raad vastgesteld.

Flora- en Faunawet

In de Flora- en Faunawet wordt de bescherming van dier- en plantsoorten geregeld. Bij alle werkzaamheden met name in bossen, natuurterreinen, bomen, parkachtige inrichtingen en waterpartijen moet rekening worden gehouden met deze wetgeving. De belangrijkste voorwaarde uit deze wet is dat het voortbestaan van de soort door de aanleg en instandhouding niet in gevaar mag worden gebracht.

Boswet

De Boswet heeft tot doel de bossen te beschermen. Onder de Boswet vallen alle beplantingen van bomen die qua oppervlakte groter zijn dan 10 are of – in geval van rijbeplanting – uit meer dan 20 bomen bestaat. De gemeente Bergen op Zoom heeft een bebouwde kom Boswet vastgesteld. Deze wijkt af van de ‘gewone’ bebouwde kom op basis van de Wegenverkeerswet. De Boswet is van toepassing op het gebied buiten de bebouwde kom Boswet. Boomgaarden en kwekerijen van kerstbomen en bosplantsoen vallen niet onder de Boswet.

Kaderrichtlijn Water (KRW)

De KRW is in 2000 van kracht geworden en heeft als doel het waarborgen van de kwaliteit van oppervlakte- en grondwater in Europa. In het kader van deze wet zijn beschermde gebieden aangewezen waarbij striktere ecologische- of kwaliteitsdoelen gelden dan voor andere gebieden. Deze gebieden zijn vastgelegd in het nationaal register beschermde gebieden.

De KRW is thans vooral aan de orde in relatie tot de chemische onkruidbestrijding in beschermde gebieden.

Waterwet

De Waterwet vormt de basis voor de normen die worden gesteld aan watersystemen. De wet kan hiermee normen stellen ter voorkoming van onaanvaardbare wateroverlast. Naast de regelgeving omtrent wateroverlast geeft de Waterwet tevens normen voor bergings- of avoer capaciteit van watersystemen. Deze beheersing van waterpeilen heeft een nauwe relatie met de ruimtelijke ordening. De Waterwet kan in dit kader functies binnen de ruimtelijke ontwikkeling laten prevaleren (de zogenoemde 'verdringingsreeks').

Keur

De keur is een verordening van het Waterschap die regels stelt ter bescherming van waterkeringen, watergangen en bijbehorende kunstwerken. Een keurvergunning of keurontheffing (watervergunning) van het waterschap is nodig als (bouw)werkzaamheden aan of rond de watersystemen worden uitgevoerd. De verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud van watergangen en waterpartijen is vastgelegd in de keur en de legger van het Waterschap.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)

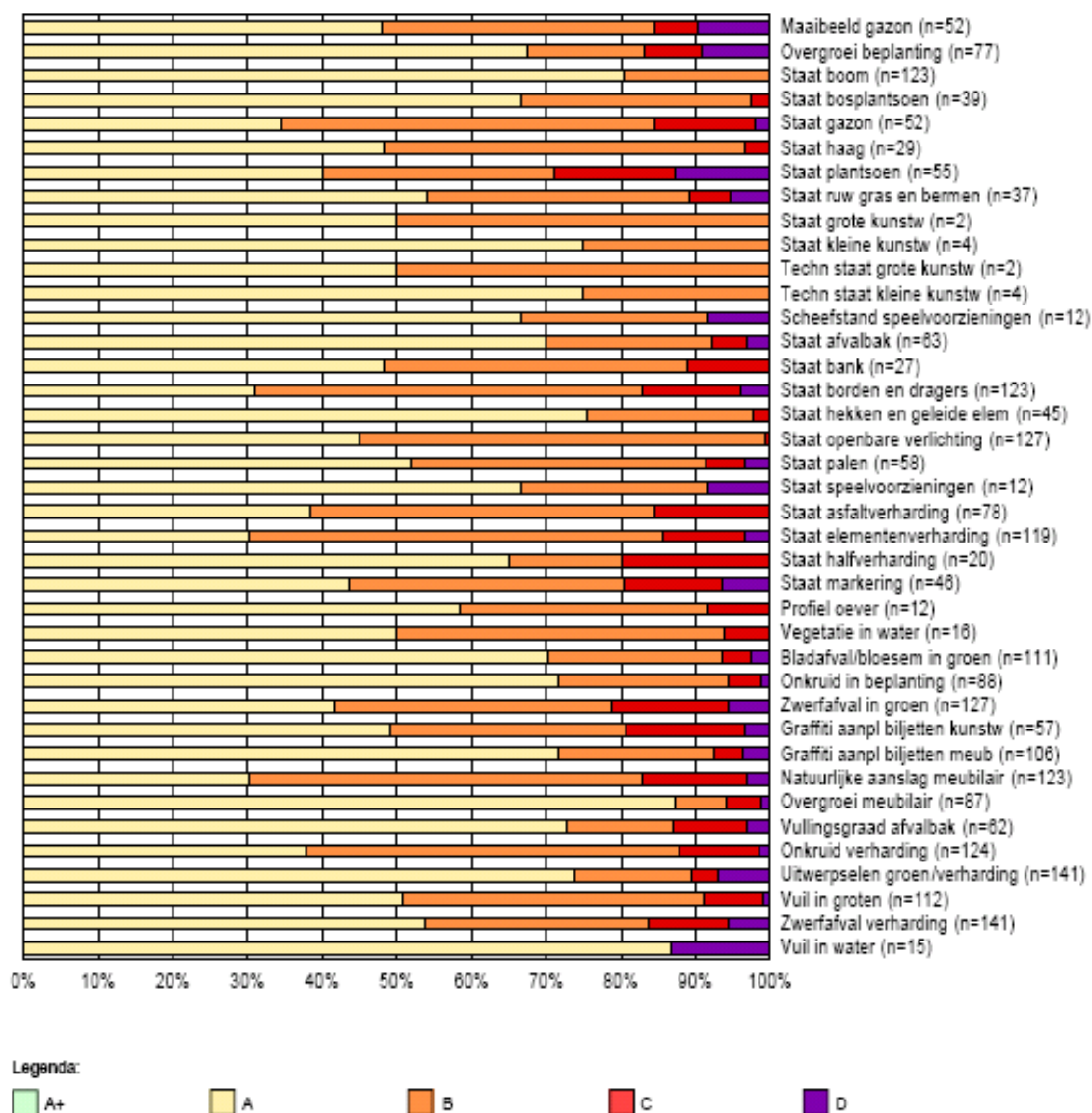
In de WMO zijn negen prestatievelden (maatschappelijke aandachtspunten) beschreven waar de gemeente verantwoordelijk voor is. Het bevorderen van de sociale cohesie in en de leefbaarheid van steden, dorpen, kernen, wijken en buurten is één van deze prestatievelden. Dit heeft vanuit het perspectief van de openbare ruimte met name een positieve invloed op wonen, ruimtelijke ordening, veiligheid, integratiebeleid en economie. Een toegankelijke openbare ruimte bevordert de leefbaarheid en de sociale cohesie.

Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen

Speeltoestellen moeten veilig zijn volgens de richtlijnen van het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen. Dit moet ongelukken voorkomen gerelateerd aan vallen (hoogte en ondergrond), beknelling en verstikking of als gevolg van achterstallig onderhoud. Speeltoestellen moeten zijn gecertificeerd volgens het Warenwetbesluit. De gemeente moet als beheerder van haar speelvoorzieningen voldoen aan de wettelijke verplichtingen die regels stellen omtrent het veilig inrichten, aanleggen en onderhouden van speeltoestellen en speelplaatsen. Op basis van kwartaalcontroles (inspecties) dient de gemeente als beheerder na te gaan of het toestel c.q. de inrichting nog steeds veilig is en het bijbehorende onderhoud te verrichten. De inspecties, bevindingen en uitgevoerde onderhoudsmaatregelen dienen in een logboek te worden bijgehouden. Deze logboeken kunnen door de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) worden gecontroleerd ten einde vast te stellen of de gemeente als beheerder haar wettelijke taken nakomt.

BIJLAGE 5

SCHOUWRESULTATEN MEI 2011

SCHOUWRESULTATEN MEI 2012

RELATIEMATRIX FUNCTIONELE GEBIEDEN - AMBITIENIVEAUS

Thema	Centrum HORB	Bijzondere gebied / station	Invalswegen	Woongebied	Industriegebied / bedrijventerrein	Parken en recreatiegebieden	Bossen en buitengebied
Groen	R -	R -	R -	R -	R - -	R - -	R - -
Meubilair	R -	R -	R -	R -	R - -	R - -	R - -
Reiniging	R -	R -	R - -	R - -	R - -	R - -	R - -
Verhardingen	R -	R -	R -	R -	R - -	R - -	R - -
Water	R -	R -	R -	R -	R - -	R - -	R - -

RICHTLIJN ADOPTEREN ROTONDES EN ANDERE GROENOBJECTEN

1. Adoptie van een rotonde heeft betrekking op de binnencirkel van de rotonde, dus niet om de openbare wegen daarom heen. In eerste instantie zal de mogelijkheid tot het adopteren worden opengesteld voor bedrijven gevestigd in de gemeente Bergen op Zoom.
2. Het onderhoud van de rotondes / groenobjecten zet de gemeente Bergen op Zoom vast op een maximale duur van vijf jaar. Indien het object niet structureel wordt onderhouden conform de vastgestelde eisen behoudt de gemeente Bergen op Zoom het recht om het contract vroegtijdig te beëindigen.
3. Een rotonde is in eerste instantie een snelheid beperkende maatregel waardoor met name de verkeersveiligheid toeneemt. De rotonde zorgt voor een soepele doorgang van het verkeer en vormt een veilige overzichtelijke verkeerssituatie. Afleidende reclameborden zullen de verkeersveiligheid in negatieve zin beïnvloeden. Door voorschriften aan de reclame-uitingen te verbinden worden verkeersonveilige situaties voorkomen. Hierbij kan met name worden gedacht aan afmeting en richtlijnen die bepalen hoe opvallend de reclame-uiting is. De gemeente als wegbeheerder heeft de zorgplicht als het gaat om verkeersveiligheid. Op basis van deze zorgplicht worden ook eisen gesteld aan de partij die daadwerkelijk de werkzaamheden op de rotonde uitvoert.
Ten aanzien van de overige groenobjecten kan worden gesteld dat deze veelal ook direct grenzen aan openbare ruimte met een verkeersfunctie.
4. Voor het plaatsen van de reclame uiting wordt een tarief gehanteerd van € 250,-- per jaar per reclame-uiting (prijspeil 2012). Bij het vaststellen van het tarief is rekening gehouden met het feit dat de externe partij ook de onderhoudskosten voor haar rekening neemt. Dit tarief zal jaarlijks worden geïndexeerd. Door het tarief te koppelen aan het aantal reclame-uitingen ontstaat een “eerlijke” prijsstelling die toepasbaar is op rotondes als ook op overige groenobjecten.
5. In de voorgestelde constructie draagt de externe partij de kosten voor het onderhoud en eventuele herinrichting. Hiermee wordt bespaard op de kosten voor het gemeentelijk onderhoud. De beperkte middelen die hierdoor vrijvallen zullen worden aangewend om elders in het areaal noodzakelijke vervanging en omvorming uit te voeren waarin binnen de huidige begroting niet is voorzien.
Middels de mogelijkheid van het plaatsen van reclame worden aan de zijde van de gemeente extra inkomsten gegenereerd. Op dit moment wordt voorgesteld een tarief te hanteren van € 250 per reclame-uiting waardoor een rotonde met 4 aansluitende wegen € 1000.

BIJLAGE 9

Thema	Centrum HORB	Bijzondere gebied / station	Invalswegen	Woongebied	Industriegebied / bedrijventerrein	Parken en recreatiegebieden	Bossen en buitengebied	TOTAAL
Groen	R	R	R	R	R	R	R	
	€ 9.800	€ 55.300	€ 225.500	€ 1.936.400	€ 173.200	€ 793.800	€ 1.143.700	€ 4.337.700
Meubilair	R	R	R	R	R	R	R	
	€ 34.000	€ 58.600	€ 136.200	€ 1.299.200	€ 24.600	€ 32.700	€ 43.000	€ 1.628.300
Reiniging	R	R	R	R	R	R	R	
	€ 114.100	€ 42.200	€ 201.900	€ 1.151.900	€ 65.000	€ 92.000	€ 254.500	€ 1.921.600
Verhardingen	R	R	R	R	R	R	R	
	€ 132.000	€ 112.900	€ 622.000	€ 2.967.200	€ 234.300	€ 66.800	€ 961.200	€ 5.096.400
Water	R	R	R	R	R	R	R	
	€ 4.100	€ 0	€ 5.100	€ 4.800	€ 2.600	€ 2.100	€ 31.200	€ 49.900
TOTAAL	€ 294.000	€ 269.000	€ 1.190.700	€ 7.359.500	€ 499.700	€ 987.400	€ 2.433.600	€ 13.083.800

Thema	Centrum HORB	Bijzondere gebied / station	Invalswegen	Woongebied	Industriegebied / bedrijventerrein	Parken en recreatiegebieden	Bossen en buitengebied	TOTAAL
Groen	R -	R -	R -	R -	R -	R -	R -	
	€ 8.900	€ 50.300	€ 205.000	€ 1.760.300	€ 157.400	€ 721.700	€ 1.039.700	€ 3.943.300
Meubilair	R -	R -	R -	R -	R -	R -	R -	
	€ 30.000	€ 52.100	€ 122.100	€ 1.145.500	€ 21.700	€ 28.200	€ 38.700	€ 1.438.300
Reiniging	R -	R -	R -	R -	R -	R -	R -	
	€ 119.000	€ 42.000	€ 199.000	€ 1.112.000	€ 60.000	€ 78.000	€ 240.000	€ 1.850.000
Verhardingen	R -	R -	R -	R -	R -	R -	R -	
	€ 114.500	€ 102.000	€ 577.800	€ 2.688.000	€ 214.600	€ 60.700	€ 880.800	€ 4.638.400
Water	R -	R -	R -	R -	R -	R -	R -	
	€ 3.800	€ 0	€ 4.800	€ 4.400	€ 2.500	€ 2.000	€ 29.000	€ 46.500
TOTAAL	€ 276.200	€ 246.400	€ 1.108.700	€ 6.710.200	€ 456.200	€ 890.600	€ 2.228.200	€ 11.963.000

Thema	Centrum HORB	Bijzondere gebied / station	Invalswegen	Woongebied	Industriegebied / bedrijventerrein	Parken en recreatiegebieden	Bossen en buitengebied	TOTAAL
Groen	R - -	R - -	R - -	R - -	R - -	R - -	R - -	
	€ 7.600	€ 42.800	€ 174.300	€ 1.496.300	€ 137.000	€ 628.000	€ 904.000	€ 3.390.000
Meubilair	R - -	R - -	R - -	R - -	R - -	R - -	R - -	
	€ 26.800	€ 46.700	€ 110.100	€ 1.022.000	€ 19.500	€ 24.700	€ 35.000	€ 1.284.800
Reiniging	R - -	R - -	R - -	R - -	R - -	R - -	R - -	
	€ 109.400	€ 37.300	€ 175.600	€ 963.700	€ 49.700	€ 60.100	€ 204.300	€ 1.600.100
Verhardingen	R - -	R - -	R - -	R - -	R - -	R - -	R - -	
	€ 103.900	€ 93.100	€ 534.000	€ 2.458.900	€ 197.500	€ 55.900	€ 816.100	€ 4.259.400
Water	R - -	R - -	R - -	R - -	R - -	R - -	R - -	
	€ 3.400	€ 0	€ 4.200	€ 3.900	€ 2.200	€ 1.700	€ 25.500	€ 40.900
TOTAAL	€ 251.100	€ 219.900	€ 998.200	€ 5.944.800	€ 405.900	€ 770.400	€ 1.984.900	€ 10.616.100

Relatie-matrix conform Bijlage 7

Thema	Centrum HORB	Bijzondere gebied / station	Invalswegen	Woongebied	Industriegebied / bedrijventerrein	Parken en recreatiegebieden	Bossen en buitengebied	TOTAAL
Groen	R -	R -	R -	R -	R - -	R - -	R - -	
	€ 8.900	€ 50.300	€ 205.000	€ 1.760.300	€ 137.000	€ 628.000	€ 904.000	€ 3.693.500
					€ 0	€ 0	€ 0	
Meubilair	R -	R -	R -	R -	R - -	R - -	R - -	
	€ 30.000	€ 52.100	€ 122.100	€ 1.145.500	€ 19.500	€ 24.700	€ 35.000	€ 1.428.900
					€ 0	€ 0	€ 0	
Reiniging	R -	R -	R - -	R - -	R - -	R - -	R - -	
	€ 119.000	€ 42.000	€ 175.600	€ 963.700	€ 49.700	€ 60.100	€ 204.300	€ 1.614.400
					€ 0	€ 0	€ 0	
Verhardingen	R -	R -	R -	R -	R - -	R - -	R - -	
	€ 114.500	€ 102.000	€ 577.800	€ 2.688.000	€ 197.500	€ 55.900	€ 816.100	€ 4.551.800
					€ 0	€ 0	€ 0	
Water	R -	R -	R -	R -	R - -	R - -	R - -	
	€ 3.800	€ 0	€ 4.800	€ 4.400	€ 2.200	€ 1.700	€ 25.500	€ 42.400
TOTAAL	276.200	246.400	1.085.300	6.561.900	405.900	770.400	1.984.900	11.331.000

BIJLAGE 10

[illegible]

SCHOUWGIDS

Gemeente Bergen op Zoom

